

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
 Egy évre ..... 24 korona.
 Egy hónap ..... 2 korona.

VIDÉKEN:
 Egy évre ..... 28 korona.
 Egy hónap ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
 Hirdetés péntekkor egyszer 20 fillér,
 minden következőnél 16 fillér.

Rydtér péntekkor 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesített
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:
 Aradi Nyomda Részvénytársaság.
 József főherceg-ut 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 161.

Arad, 1910.

FŐSZERKESZTŐ:
 STAUBER JÓZSEF

Csütörtök, február 10.

Mai számunk főbb közleményei:

- A Kuen-kormány aradi bemutatkozása.
- Az alkotmánypart főszele.
- A Haverda-pör.
- Grófok szövetsége.
- Kézimunka-sorsjáték Aradon.
- Üldözött színész.
- Egy kalandor magyar grófkisasszony.
- Hieronymi — ellenjelölt nélkül.
- A tizenhétéves rablógylkos.

Az ünnepelt „hazaáruló.”

Arad, február 9.

Eszteendőként tizenkét-tizenöt napot él, s egyébként meglehetősen szürke valami a törvényhatóság. Nincsen szép rendekre tagolva, mint a parlament. Még az elhelyezkedésében se fejezi ki a különböző pártokat, érzelmi közösségeket. Az „élénk helyeslés a jobboldalon”, — nem tejez ki semmi jellemzőt. A jobbmező is tarkázva van függetlenségekkel, a minthogy a szélső-baloldalon nem nehéz állandóan letelepedett hatvanheteseket földezeni. És annak ellenére, hogy ebben az országban mindenki köteles huszonnégy éves korának betöltése után politikai programot vállalni, sokan vannak a törvényhatóságban, a kikeről az első látásra nem is lehet megítélni, sőt esztendő alatt se derül ki, hogy a politikai szélsőségek közül melyikkel van jobban összenőve. A választott városatyák közül csak el lehet dönteni ezt arról, hogy melyik párt jelölésének csónakján evezett a köz-

bizalom tavára. De a virilisek közül, hogy lehessen megtudni, hogy melyik párt érdekében fizetődik az ő kétezer korona állami adója.

Es ennek a szürkeségnek, ennek a bizonytalan karakternek ellenére érdekes a törvényhatóság. Lelke van s mint minden ugynevezett tömegléleknek, érdekesek a megnyilatkozásai. Arról lehet vitatkozni, hogy mennyire hiven, vagy hamisul fejezi ki a város egész közönségének a hangulatát. De elvégre, százharminc-száznegyven emberről van szó (ennyinél többen polgármesterválasztáskor se szoktak lenni a közgyűlésen.) Ezek pedig nem élnek üveg alá zárt életet, s nem tartoznak a márvány-emberek közé, a kiket érintetlenül és változatlanul hagynak a körülöttük ringó hangulat változások. Száznegyven ember, a kik közül mindegyik átlag ötven más emberrel érintkezik, beszél, disputál és barátkozik. Azoknak nézeteit hallja, s egy részüket mindenesetre befojadja, s azok a lekén átszűrődve, jutnak a közgyűlés hangulatában kifejezésre. Ez a hangulat nem fegyelmehető, nem előre rendezhető valami. Ha valamennyire kormányozni lehet is, de igazi egészében mégis a valódi megfigyelésre érdemes tömegérzést jelentik.

S ezért módfelett érdekes a törvényhatóság hangulatainak változását, három-négy esztendőre visszamenően megfigyelni. A mai eseményen kezdjük: a közgyűlés egy epizódján. Azon, hogy Tisza István ne-

vének említésére egyszerre hatalmas, riadó éljenzés hallatszott föl. Mintha vékony földréteg alattforrás buzogna, s egy pálcával lyukat kell furni a rétegbe, hogy a víz vastag sugárban szökjék föl. Pedig az éljenzés nem volt dicsérő szónak visszhangja, nem jeladásra fakadt ki az ajkakon. A beszéd, a mely Tisza István nevét a közgyűlésen először említette, támadó volt, s így annak semmiesetre se lehetett előre várt, előre rendezett visszhangja a közgyűlési padokon végig hömpölygő éljenzés.

Es most vissza kellene menni a multba, amikor Tisza István nevét egész más hatások fölidezésére használták s az sikerült is. A Tisza István-ellenében álló politikusok olcsó, kézenfekvő eszköze volt annak hangoztatása, ami ezt a nevet ellenszenvesse tette. S aki az ilyen hangnak, a Tisza-becsmérésnek nem is adott igazat, magába fojtotta a meggyőződését, mert Tiszát védeni — akkor: egyet jelentett a hazafiatlansággal, a Bécs-imádással, a császárhűséggel, s egyebekkel.

S ma nemcsak ezek, hanem mások is, akik talán maguk is hittek a Tisza Istvánt támadó szavakban, egyszerre, unszolás és előkészített terv nélkül éljenzésbe törtek ki, amikor Tisza Istvánról volt szó. Politikai okairól lehetne szólni, de most egyéb oldalról nézzük a dolgot. Milyen érdekes, megkapó valami, amikor egy sereg emberen kitör annak tudata, hogy szabad nyiltan, tartózkodás nélkül örülni

Reminiscenciák.

A szép asszony fáradt volt és ideges. Nem tudott aludni. Idgessé tette a esőnd. Bántotta a sötétség. Nem volt türelme semmihez. Csak álmos volt. Érezte, hogy egész éjjel nem fog aludni és türelmetlenül dobta magát jobbra, balra. Egyszerre egész sereg különös kis alak-talan fehérség vette körül ágyát. Mintha régi, kedves ismerősök lettek volna... és még sem tudott reájuk pontosan visszaemlékezni.

— Vajjon hol találkoztam ezekkel az alakokkal már? — töprengett.

— Mi a te régi csókjaid vagyunk! — suttogta kórusban a csóksereg. Miután ugy sem alszol... eljöttünk kissé beszélgetni veled.

A szép asszonynak felragyogott az arca. Ugy érezte magát, mint amikor az esküvője előtt előszedte bucsuzóul a szép leánykori emlékeit: hervadtan zörgő virágokat, szerelmes, rossz verseket, leveleket, egy kis mahagoni cassette tömördek kincsét... ami soh'sem hiányzott még leányszobából és ami gyerekszerelmek, bakfis rajongások visszamaradt hamuja csak.

Most előkerültek csókjai. A rég elfelejtettek, a megbántak — mind. A szép asszony mosolyogva tartott szemlét felettük. Egyszer csak hangosan felnevetett.

A szép asszony. Hát te csenevész, fél-szeg, nyomorék kis csók, hogy kerülsz te ide a többi közé? Téged is én csókoltalak volna? Ilyen ügyetlenül, ilyen félve? Nem, az lehetetlen!

A csók. Pedig látod, én voltam az első csókid. Nem szép, hogy most úgy kicsufolsz. Akkor bezzeg milyen szivdobogásod volt és úgy furdalt a lelkiismeret, hogy két hétig büntetésből nem vettél magadnak csokoládét.

Az asszony. Beszélj csak tovább! Mintha homályosan emlékezni kezdenék már.

A csók. A barátnőid nagy jounon voltak nálad egy délután. Zalogosdit játszottatok és kénytelen voltál megcsókolni egy ugrifüles, hosszuhaju kis diákot, ha nem akartad, hogy odavesszen a zálogba csapott gyűrőd.

Az asszony. (Nevetve.) Emlékszem már! Igen, igazad van! Nem volt szép tőlem, hogy megfeledeztem rólad! Istenem... ha még egyszer elcsókolhatnálak... Gyerünk tovább! Olyan vakmerő kinézésű vagy és a színed is olyan mosolygó, rézsás... Mondd el a történetet te is.

Második csók. Lehetetlen, hogy ne emlékezni reám. Báiban voltál. Hőfehér, finoman érezett, bársonyos volt a vállad. Egyszer csak odakerültem. Köny szökött szemedbe. Haragos lettél s ha jól tudom, egész este nem akartad észrevenni azt a szöke, bus vitézt.

Az asszony. Milyen csacsi voltam! (Só-hajt.) Menjünk tovább...

Harmadik csók. Az első nagy szerelmedre nem emlékszel? Reszketett az ajkad, mikor közel értem hozzá... elsápadtál... és ha jól tudom... keservesen megbántál.

Az asszony. Rég kihevertem ezt is. Milyen közönyös, hideg előttem ma ez a csókhistoria. Mennyi minden történt velem azóta!... Pedig akkor milyen nagy fontosságot tulajdonítottam annak a csóknak. Semmi! Elmúlt! Tovább!

(Forró, tüzes csókok köze'ednek arcához.) — Ismersz?

Az asszony. (Halkan álmodozva.) Hogy ismerlek-e? Hosszu időn át ti voltatok minden boldogságom... és barátom. Hogy vártalak. Mennyi szivdobogásom volt miattatok. Hányan vagytok vajjon?

A csók. Megszámlálhatatlan sokan. Ahány esillag van az égen. Ahány vízsepp van a tengerben. Ahány falevél van az erdőben... körülbelül annyian vagyunk mi is.

Az asszony. Érdekes! És mégis... tudjátok, hogy mindeniketre szinte külön emlékszem. Ugy-e téged az eljegyzésem napján kaptalak?... Téged pedig egy nagy viharos jelenet után, mikor könnyelműen földhöz vágtam a karikagyűrűmet? Különös... hogy így együtt vagytok és eljöttetek hozzám mind. De hát a többi? Mit tud mesélni a többi?

valaminek. Hiszen a vélemény, amelyből az éljenek fakadtak, nem ma született. Amint az események sorra beállottak érvekkül és igazolásul Tisza cselekedetei melle, hovatovább nőtt a nagyrabecsülése, megértése ennek az embernek. De a vélemény nem keresett megnyilatkozást, nem érezte szükségét annak, hogy a külvilággal közöltessék. A nagy tartózkodás, amely a politikától az embereket elválasztja, ezt is indokolta tette. Ma azután egy percben úgy érezték az emberek: most már szabad örülni Tisza Istvánnak, lelkesedéssel venni körül a nevét. Szabad éljenezni azt, — akinek éljenezése három-négy esztendő előtt a lehurrogás veszedelmét hozta volna az emberre.

S a három-négy év alatt senki se igyekezett fölvilágosítani, kapacitálni az embereket arról, hogy ezt lehet, szabad, sőt kell megtenni. A törvényhatóságban nem hangzott beszéd Tiszáról, egyebütt is alig. Az újságcikkeknek is kevés volt módjukban, hogy a visszavonult politikussal foglalkozzanak. És e nélkül is bejutott a közhangulatba s megnyilatkozott annak egyik szervén, a törvényhatóságon keresztül. S a lélektani megfigyelők számára ezért lehetett igen értékes anyag a mai közgyűlésnek, az egyébként szürke közigazgatási valaminek néhány perce.

Arad az általános választójog mellett. Turóc-vármegye átiratban arra kérte Aradváros törvényhatósági bizottságát, hogy támogassa a képviselőházhoz küldött feliratát, amelyben az általános, egyenlő, titkos, községenkénti választójog törvénybeiktatása ellen tiltakozik. A tanács az átirat felett való napirendre térést hozta javaslatba s ezt a közgyűlés egyhangulag elfogadta.

(Szürke, színtelen kis csapat furakodik a szép asszony köré.)

Az asszony. (Felsikolt.) Ne, ne olyan közel. Borzongok. Irtózom. A lassu kiábrándulás, a csalódás minden kinjárt hoztátok közel hozzám. Hogy fáztam tőletek! Hogy gyűlöltelek! Most végre megszabadultam tőletek. Meojetek, hogy ne lássalak, ne érezzelek soha. El akarlak felejteni! El innen, el!

(Jókedvű, ragyogó, könnyelmű, gondtalan csókok közelednek. Az asszony lágyan, mosolyogva nézi őket.)

Az asszony. Eljöttetek hát ti is?...

A csókok. Talán megbántál már minket?

Az asszony. Nem! Dehogy bántalak meg! Önző és mondjuk — számító lettem. Elröpülne fejem fölött örömtelenül a fiatalság, ha még ti sem volnátok. És ha már meg kell bennem valamit öregségemre, inkább azt a néhány könnyelmű csókot bánom meg, mint azt, hogy eldobtam magamtól néhány boldeg pillanatot.

A csókok. Beszéljünk megunkról? Elmondjuk, hogy melyikünket, mikor kaptad?

Az asszony. Nem, nem, hallgassatok! Hiszen a ti emléketek még nem mult el az ajakamról. Ostoba beszéd az, higgyétek el nekem, hogy az első csókot nem felejtí el soha az ember. Tévedés. Az utolsót nem felejtí el az ember mindaddig, míg egy másik nem követekezik!

Elza.

A Khuen-kormány aradi bemutatkozása.

Elvetették a bizalmatlansági indítványt. Tüntetés Tisza István mellett.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 9.

A politika legaktuálisabb kérdése foglalkoztatta ma tartott közgyűlésén Arad város törvényhatósági bizottságát. Khuen-Héderváry gróf miniszterelnök bemutatkozó leiratát terjesztette be a tanács azzal az egyedül logikus javaslattal, hogy a törvényhatóság vegye azt tudomásul.

A zufoolt teremben eleinte egyáltalában nem volt izgatott a hangulat. Lapunkban beszámoltunk azokról az előzetes értekezletekről, melyek a mai közgyűlést megelőzték és az ott hozott határozatoknak megfelelően kialakult állásfoglalás a kérdésben megindult vitát sem hosszúra nem nyújtotta, sem a politikai ellenfelek egymás véleménye iránti türelmét nem csorbíthatta. A tanács javaslatával szemben Müller Károly nyújtott be bizalmatlansági indítványt, melynek elfogadását az indítványozó, továbbá Szudy Elemér és Nagy Sándor dr. kérték hatóságos beszédekben, de mint Barabás Béla előre jelezte, ez nem számíthatott elfogadásra, mert maguk a függetlenségi párti városatyák sem sorakoztak melléje. A vita Arad város tekintélyéhez és politikai pozíciójához mérten nívós és higgadt volt s eltekintve Müller Károlynak a polgármesterrel szemben tanúsított fellépésétől, melyet azonban Varjassy Lajos polgármester tapintatossága és nyugodtsága szerencsésen nem engedett a határokon túl csapni, az Arad város polgárai között uralkodó egyetértést a politikai nézeteltérés nem tudta megbontani.

A közgyűlés óriási többséggel fogadta el a tanács javaslatát. A határozathozatalt megelőző vitát az alábbiakban ismertetjük:

Kádas Kálmán főjegyző olvasta fel a miniszterelnök leiratát és ismertette a tanács javaslatát, mely tudomásvételt ajánl.

A bizalmatlansági indítvány.

Müller Károly: A tanács javaslatának kiegészítését óhajtom és azt elfogadva pótlólag hozzáfűzöm, hogy a törvényhatóság mondja ki, hogy bizalmatlan a kormány iránt és azt nem támogatja.

(Nagy Sándor belép a terembe és azt kiáltja: Eljen Bach.)

Müller Károly: Tisztelettel hajlom meg a törvényhatóság előtt, ha elveti is az indítványomat; meggyőződésöm az, hogy senkire hatni az én szavam nem fog. A képviselők a maguk meggyőződését követik. Azért szólalok fel csak, hogy indítványom ne legyen a pusztába elhangzó szó és a nagyközönség is ismerje tettem indokát. Nem akarom indítványomat olyanak feltüntetni, mintha az a kormányt meg tudná buktatni. A kormánynak erős gyökerei vannak és nem lehet belátni az időt, hogy mikor távozik helyéről. Bármit viv ki a nemzetnek abból amit a nemzet kíván, akkor én bizalmat szavazok neki és beismerem tévedésemet. Évekkel ezelőt én ajánlottam Varjassy polgármestert megválasztásra lustiterissal szemben. Négy szavazattal buktunk el. De az új választáson — Steinhardt a tanuja —

(Eljen Steinhardt! kiáltások.)

Müller Károly... azt mondtam, hogy választuk meg a régi polgármestert. Ezzel azt akarom bizonyítani, hogy éa a polgárság akarata előtt meghajlok. Ma is így gondolokom. Lehet, hogy a Khuen-kormány megválasztja az önálló bankot, önálló vám területet és általános választójogot és akkor éa március 24 ikén bizalmat szavazok a kormánynak. Amíg azonban a beköszöntőjében olvasható programot hirdeti, addig épúgy, mint Fejérváryt, Khuent sem fogadom bizalommal.

— Szavazzunk! kiáltások hangzanak fel. Nagy Sándor: Még tíz szónok lesz!

A tanács mellett.

Müle Lajos dr.: Én soha politikai kérdésben háttérbe nem vonultam. A függetlenségi párt programjából nem engedek siromig, de tisztelem másnak az elveit is. Mikor azonban az országgyűlés két háza már bizalmatlanságot szavazott, az ország már véleményt nyilvánított. Én ennél tovább menni nem akarok; valamely ténynek a tudomásul nem vétele nem lehetséges. A tanács javaslatában nyugszom meg.

A kormány kritikája.

Szudy Elemér: Elfogadom Müller indítványát, mert úgy látom, hogy izoláltan állunk és ebben erőt találok, mert erkölcsi tartalomhoz vezet és mélyebb lelki perspektívát nyújt. Zrínyi Miklós Török áfiuma ma ismét aktuálissá vált. Az a szellem, melylyel Khuen betört, a török áfium, de nincsen orvosság ellene. A Khuen-kormány ellen bizalmatlansággal kell viseltetni, mert csak terheket hoz és el akarja rabolni az önálló bankot és vámterületet. Bevallja a kormány, hogy a gazdasági önállóságot nem akar semmit sem tenni, már pedig demokratikus Magyarország csak az önálló Magyarország lehet.

Társadalmi és szociális téren is a reakciót jelenti a Khuen-kormány. Nem kell neki az általános választói jog sem, mert nem érdeke, hogy új rétegek kerüljenek az alkotmány sáncaiba, a bennlévőket is ki akarja szorítani.

Ez nem Khuen, hanem Tisza politikája.

(Tisza nevének hallatára a közgyűlési teremben percekig tartó taps és éljenezés zugott.)

Szudy Elemér: Tisza szelleme lebeg a magyar politika vízei felett. És ez rosszabb a ehlopyi parancsnál is, mert ez a császári imperializmusnak feltámasztása. Tisza beszédét az új Magyarország evangéliumának hirdették, pedig a régi rendi Magyarország költögetése.

Azt hangoztatják a tulsó párton, hogy béke kell. De ez a nyugalom tetszhalál és behódolás. Nekünk olyan béke kell, mely a nemzet igényeinek részbeni teljesítését jelenti.

A függetlenségi párt azon tagjai, kik a kritika jogát későbbre tartották fenn, tévednek, mert a kormány létezése maga a legnagyobb jogtalanság.

A három gróf.

Nagy Sándor: Szükséges, hogy politikai kérdésekben a törvényhatóságok felszólaljanak és csak a „gutgesint“ Arad akar a városi ügyek területén belül maradni. Temesvárt és Pozsonyt tartják a legnagyobb mameluk városoknak, pedig Arad az és mégis mostoha gyermeke a kormánynak, noha most is úgy készül cselekedni, hogy a kormánynak tetssek. Arad közgyűlése nem fedi a közönség felfogását. A közgyűlés mindig azt hirdeti, hogy minden kormánnyal jó viszonyban kell lenni és a nemzeti vágyak teljesítésének követelése kalandor politika. A polgárság egészen másképp gondolkodik.

Elismerem, hogy a koalíciós kormányzat rossz volt, de nem következik ebből, hogy a Khuen kormányt támogassuk, mert az jobb lesz mint előde. A logika azt parancsolja, hogy vizsgáljuk meg, vajjon a rossz koalíciós kormánynál nem lesz-e rosszabb a Khuen kormánya. Magyarországon, ha sikerül a Khuen—Tisza—Andrássy-szövetkezés, akkor soha feudálisabb korszak nem volt. A mágnás-kaszinó uralma következik.

A három gróf közül Khuen csak a császár követe. Andrássy négy év előtt egy önfeledt pillanatban leszállt a nép közé s azt hitte, mert gróf, imádni fogják. Mikor látta, hogy a Justh-párt nem akarja követni, vissza megy a kaszinóba. A harmadik gróf a legkonzervatívabb embere az országnak. Mutassák meg Tisza nagy alkotásait?

A civillistát felemelte két millióval és megosinálta november tizenhete. Ha ezenkívül tud valaki Tisza alkotásáról beszélni, meghajlok Tisza előtt.

Ha valakit elkezdenek ebben az országban adórnálni, akkor százerek tessék ugyanezt, de kritikai szemmel nézve senki sem tudná bizonyítani, hogy hol van Tisza nagysága? Feudális, konzervatív és aulikus.

Nemess: Becsületes politikus.

Nagy Sándor: Tisza a császárral való jó viszony kedvéért feláldozná a nemzet összes jogait. Hazafiságában kételkedni örültség volna, de a lelkébe belegyökeredezett a királyi házzal való jó viszony rögeszméje. Mikor Törökországban is a népfenség dominál, akkor olyan embert, aki a behódolás politikáját szuggereálja az országnak, kritika nélkül Messiasznak elfogadni, örültség lenne.

Ilyen, tekintetes törvényhatóság, ez a három gróf. Mi a konfliktust a császárral nem vitatható kérdésben idéztük fel. Az ösálló berendezkedéshez való jogunk vitán felül áll. A császár maga mondta Justhnak első audienciája alkalmával:

— Előök ur, elismerem a nemzet jogát a bankhoz.

Ha mi Tisza elvét fogadjuk el és a császár „nem”-jéért leszerelünk, akkor el sem lehet képzelni olyan időt, hogy egy Habsburg valamely nemzeti törekvésére azt mondja, hogy: igen.

Ha Tiszát követnők, akkor nemcsak az abszolútizmust, de a lehetetlenség korszakát ismerenénk el.

Elismerem, hogy a koalíciós kormányzás hibás volt. De éppen ezért akart a függetlenségi párt a néppártól szabadulni és ezzel hibáját javítani, mert ez reakciónárius párt.

Tehát akinek nem kell a koalíció és szabadelvű, az ne pártolja a Nemzeti Kaszinó uralmát, mert oly törvényeket alkotnak, mely a milliók, a polgárság romlását fogja okozni.

Ma a kormány inparlamentáris és alkotmányellenes és a törvényhatóságtól nincs is joga támogatást kérni. Függetlenségi polgárnak a bizalmatlansági indítványt meg kell szavaznia. Kérem Müller indítványának elfogadását.

A polgárság békeje.

Barabás Béla: Amit előttem szólok elmondottak, azt utolsó szóig aláírom. Bizalmatlanságot szavaznék, ha valaki bizalmat javasolna, mert akkor ellenféllel állnék szemben. Ilyen most nincs. Itt ismerjük egymást és nem kell azt bizonyítani, ki milyen függetlenségi. Ha ellenfél nincs, a kardommal a levegőben nem hadonászom. Elfogadom a tanács javaslatát, mert ez személyi tisztesség kérdése is. Polgármesterrel és a politikai ellenféllel így állapodtam meg.

Ha az országgyűlés nem szavazott volna bizalmatlanságot, akkor itt, az alkotmány mentésében indítványoznám én ezt. A nemzeti akarat megtette kötelességét és a választásokon ismét megszólal a polgárság. Ma magasabb városi érdek és a polgártársak közti béke nem teszi indokoltá az erőpróbát, mely megmutatná, hogy a pártom kisebbségben van.

A lavinának csak meg kell indulnia és ha pártszempontok kerülnek előtérbe, akkor esetleg magasabb városi érdekek foroghatnak kockán.

A tanács a város érdekeit tekintette és ezért nem faszírozta az ellentéteket. A politikai nézeteltérés helyett a város ügyeiben való egyetértést helyezte magasabbra.

A polgárság többsége függetlenségi és ha mint polgár is akarom szolgálni a pártomat, akkor nem teszem ki pártomat kudarcnak a

törvényhatósági bizottságban, ahol kisebbségben vagyunk. Nem tartom opportunusnak, hogy ellenség hiányában harcoljak, megállapodás is van, a tanács is megtalálta a középutat és ezért az ő javaslatát fogadom el. (Taps és éljenzés.)

A szavazás.

Müller Károly: Kéri, hogy fogadják el indítványát.

Varjassy Lajos polgármester: Két indítvány van; a tanácsé és Mülleré. Először a tanács indítványára történik szavazás.

A közgyűlés óriási többséggel fogadja el a tanács javaslatát.

— Ellenpróbát kérünk! — kiáltják többen.

Varjassy Lajos polgármester: Megteretjük. Álljanak fel azok...

Müller Károly a helyéről a polgármesteri szék felé rohan és emelt hangon így kiált:

— Micsoda, az én indítványomat nem akarja maga szavazásra bocsátani? Azt szeretném látni.

Varjassy Lajos polgármester: Én tudom kötelességemet! Nem engedem magam senki által sem terrorizálni és kérem a törvényhatósági bizottsági tag urat, foglalja el helyét. Felteszem a kérdést, kik fogadják el Müller Károly indítványát?

Tizenketten szavaztak mellette.

— Kérünk ellenpróbát! — kiáltja a közgyűlés nagy többsége.

Varjassy Lajos polgármester: Álljanak fel azok, akik nem fogadják el.

A közgyűlésnek a tizenkét tagon kívüli óriási többsége szavazott Müller indítványa ellen.

MULATSÁGOK.

(=) Mulat a Liliom-rend. Ki tudja, hány hét a világ? A magasságos egék valami nagy szerencsétlenséget tartogatnak a porlandó emberiség számára. És azért azt a néhány rövid órát, mely az arasznyi létből még a számunkra fel vagy tartva, használjuk fel és szakasszuk le rózsáit. Körülbül ez a filozófia vált vérévé a nemes Liliom-rendnek, amely tekintettel a Halley-üstökös közelgésére, minden tagja részére bufeledtető és rendkívüli módon jól sikerült estélyt rendezett ma a „Fehér Kereszt” küiöntermeiben. Hogy a földi jókból minél többen részesüljenek, tagjai sorába iktatta ma este *Institoris* Kálmánt, ezt a finom lelkű bohémet, akinek kedves egyénisége jókedvet, baráti melegséget jelent annak a társaságnak, mely őt tisztelettel és szeretettel övezi. Jegyzőkönyvbe is iktatta a rend íródeákja, *Kepes Márton* ezt a nevezetes eseményt és ennek megtörténte után az előkelő társaság folytonos kacagása között olvasta fel a mai napra rendelt verses evangéliumot. Ennek az ötletben gazdag írásnak a veleje az, hogy tekintettel a közelgő üstökösre, mely mindennek pusztulással fenyeget, kiküldött a Liliom-rend egy bizottságot, a végső katasztrófa előkészítésére. A siralmas eseményt megelőzőleg tudniillik egy nagyot mulatni illik s ennek az „Utolsó vilgasságnak” részleteit lesz a bizottság megállapítandó. Ha a mai bevezetőből jósolni lehet, úgy a Halley üstökös nem fogja siró állapotban találni a Liliom-rendet.

(=) A simándi olvasókör a napokban kitűnően sikerült kabaréestélyt rendezett, amelynek jól összeállított programjában a következők működtek közre: Philipp János és neje, Ehleiter Irénke, Frankó Istvánné, Dekker Iván, Grozda Cornél, Szekeres István, Tenczer József, Tenczer Juliska, Blau Sárka, Aradi Vilmos, Szabó István.

Kézimunka-sorsjáték Aradon.

Ezer darab értéktárgy.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 9

Aradon a román nőegylet hajlékot akar emelni a kulturának. Az összes román hölgyekhez felhívást intézett, járuljanak hozzá munkájukkal az épület létesítéséhez. A nőegylet kézimunka kiállítását rendez és az oda beküldött tárgyakat sorsjátékon kisorsolja. Közel ezer darab kézimunka-remek érkezett be a nőegylet felhívása folytán a Deák Ferenc-utcában levő rozant és óedi román polgári leányiskolai helyiségbe. A felhívásnak nemcsak Aradon és a vármegyében, hanem a magyarországi összes román-ság körében visszhangja támadt. A kézimunkákat beküldő urasszonyok és leányok nemcsak versenyt fejtettek ki, hogy ki gazdagítsa a kiállítást értékesebb tárggyal. A verseny eredménye, — hogy a kézimunka-kiállítás rendkívül magas nivóra emelkedett,

Az Aradi Közlöny munkatársa ma sétált a kiállítási helyiségekben és megszemlélte az ott felhalmozott műtárgyakat, amelyek nagy munkának, izlésnek és anyagi áldozatkészségnek eredményei. Csak női szem tudja igazán értékelni ezeket a munkákat, amelyeket az ország minden románlaktá vidékéről küldöttek ide. Néhány különösen kiemelkedő tárgyról itt adunk leírást:

Bibescu Mártha hercegnő *Sinaja*. Két darab óriási panau, rózsaszín selyem alapon, japán himzés, virág és madár mintákkal.

Dr. Oncu Miklósné képviselőné Arad. Két darab gyönyörű, értékes szőnyeg, erdélyi motívum, sötétvörös és kék színezés.

Ispravnik Viktória Kurtios. Oprez, román motívum, aranyhimzés, hosszú rojtok különböző színekben.

Beles Vazulné Arad. Ezüst szövésű *katrinca*, fekete, piros és zöld színezés diszkrétan vegyítve.

Beles Jánosné Arad. Székudvarhelyi román paraszt szőnyeg, fehér alap, kék, sárga és zöld pastell színezés.

Bogdan Hortense Arad. Egy bársony vasalásu párna, festett virágváza (saját kézfestmény), fabeégetéses pipere doboz, ugyanezek saját készítmény.

Dr. Bodea Izidorné Cernovic (Bukovina). Asztalfutó fehér alapon, román motívum, Holbein stíkelés arany, ezüst, fekete, rózsaszín és kék színezéssel.

Pinciu Lucia Csákova. Blonz, batiszt alap, román motívum, szeurozás.

Szida Györgyné Budapestről. Alexandri-nak, a neves román poétának sikerült pastell-képét küldötte be a kiállításra.

Moldován Emilia Gavosdia. Igen szép és munkás paraszting, fehér gyolcsból, fekete és sárga sűrű-himzéssel.

Cosma Partenné Nagyszeben. Szmirna szőnyeg, román motívumokban, pastell színezés. (Hasonló szőnyegét küldött a nagyszebeni román nőegylet is.)

Baiulescu Mária Brassó. Maga és az ottani román nőegylet részéről több értékes tárgyat küldött be. Ezek között legérdekesebb egy risnovói kosztümbé felöltöztetett óriási baba, mellette a háziasság és szorgalom szimbolusmaként orsó, fehér ing arany és fekete himzés, fekete szoknya risnovói színes himzés.

Mantiu Eliz Drezda. Bársony vasalásu retikul.

Hosszu Ferenoné és *Erdélyi Viktória* a szászvárosi román nőegylet részéről küldöttek be értékes kézimunkákat.

Mladin Emilia Silingia. Gyönyörű asztalterítő, aszurozás, himzés, tüfestés.

Kocój Letitia Körösbányáról igen érdekes antik képpel gazdagította a kiállítást. A kép Leményi érseket ábrázolja hárs- és arany himzésben, teljes papi ornátusban.

Pap Aglaja Arad. Művészi kézzel kidolgozott, szépen színezett, értékes Csenedélet-képet küldött be. (Saját festés.)

Kutean nővérek Beszterce. Fehér selyem, akvarel festés.

Ciorogariu Hermina Arad. Szürke bársony vasalású párna, klematisz virágokkal.

Özvegy Damian Olympia Brád. Művésziesen kidolgozott fametszet-tábla román motívumokkal.

Ardelean Lili Arad. Feltűnően csinos milió, sárga és fehér himzéssel.

Filip Anna az abrudbányai román nőgyelet részéről küldött be sok kézimunkát, a maga részéről pedig egy eredeti paraszt asztalterítőt.

Moldován Jánosné Arad. Kongré futó, aszurozással.

Az aradi román nőgyelet növendékei 30 darab szebbnél-szebb kézimunkával gazdagították a kiállítást.

A sorsjegy ára darabonként egy koronában van megállapítva.

Az alkotmánypárt föloszlik.

Andrássy visszavonulása a politikától.

A függetlenségi pártok egyesülése.

— Fővárosi tudósítónk telefonjelentése. —

Arad, február 9.

A politikai pártok életének krónikájában nevezetes eseményt kell följegyezni: az alkotmánypárt néhány napon belül föloszlik és ennek következtében Andrássy Gyula gróf hosszú időre visszavonul a politikai aktivitástól. Az alkotmánypárt az emlékezetes november tizenhatalmadiki szavazás után alakult meg, azokból a hatvanhetes politikusokból, akik a nagy szabadelvű pártból váltak ki. Az alkotmánypárt feloszlása azt fogja eredményezni, hogy e párt tagjainak nagy része beleolvad az ezen a héten megalkotandó új szabadelvű pártba.

Érdekes végül följegyezni, hogy Prónay Dezső kezdésére a két függetlenségi párt rövidesen egyesül.

Mai hireink ezek:

Minisztertanács.

A kormány ma minisztertanácsot tartott, amely délelőtt 10 óratól délután két óráig tartott. A tanácskozáson a kormány elintézte a folyó ügyeket, azután a bosnyák alkotmánytervezetet tárgyalta hosszasan. Ennek az aktáit két nagy táskában Székely Ferenc igazságügy-miniszter vitte a tanácskozással. Szóba került az államtitkárok és miniszteri állások betöltése is.

Tanácskozás után Khuen gróf az országos református lelkész egyesület tisztelgését fogadta, majd Tomasics Miklós, az új horvát bán — aki a miniszterelnöknél is ebédelt, — tett látogatást nála.

Az alkotmánypárt feloszlik?

— Az új pártalakulás. —

A mai minisztertanács után Khuen gróf délután meg akarta látogatni Andrássy grófot, de ez a látogatás elmaradt. Andrássy környezetéből olyan hírek kerültek forgalomba, hogy Khuen gróf látogatása elmaradásának oka

Csáky Albin gróf személyével áll összefüggésben, Csáky gróf ugyanis, éppen olyan tervezettel állott Andrássy gróf elé, mint amilyent Khuen gróf akart indítványozni, hogy tudniillik, *Andrássy gróf oszlassa fel az alkotmánypártot, hogy így könnyebbé tegye azoknak helyzetét, akik az alkotmánypártból Khuen grófhhoz akarnak csatlakozni.* Az alkotmánypártból azok, akik Khuent nem vállalják vezérüknek, Wekerle vezetése alatt a Khuen-kormány ellenzékét fogják alkotni. Hir szerint Andrássy gróf hajlandó a tervezet keresztülvitelére.

Bécsből érkező hírek szerint az ujonnan alakítandó kormánypárt neve „nemzeti polgári párt” lesz, Budapesten pedig arról beszélnek, hogy az új párt neve *Deák-párt* lesz, más verzió szerint pedig liberális szociális párt.

Az alkotmánypárt végrehajtó bizottsága különben holnap vagy holnapután dönt a párt elhatározása felett.

Holnap Khuen gróf látogatást tesz Andrássy Gyulánál, akivel közölni fogja, hogy a király visszautasította tervezetét.

Ma este az alkotmánypártkörben híre járt, hogy Andrássy a legutóbbi eseményekre való tekintettel feloszlatta az alkotmánypártot, ő maga egy időre visszalép a politikai aktivitástól és pártja tagjainak szabadkezet enged. Az elterjedt verziók szerint ez esetben az alkotmánypárt legnagyobb része az új párthoz csatlakozik s kevesen vannak olyanok, akik a Kossuth-párthoz vonzódnak, a Kossuth-pártba lépnek.

Khuen gróf különben holnapra magához kérte a volt szabadelvűpárt több vezető politikusát, akikkel végleges megállapodásokat fog létesíteni az új pártalakulásra vonatkozólag.

Az új pártalakítás.

Tisza István gróf ma hosszabb tanácskozást folytatott Andrássy Gyula gróffal az alkotmánypártnak a kormányhoz való csatlakozása érdekében. A tárgyalás nem végződött kedvező eredménnyel, de nincs kizárva, hogy folytatni fogják.

A legközelebbi esemény gyanánt az új pártalakítás áll előtérben, amely pénteken vagy szombaton fog megtörténni. Az új párt vezére *Khuen-Héderváry gróf* lesz, elnökévé pedig *Csáky Albin* grófot akarják megnevezni, akinek több alelnök fog segídeni. Az új pártalakítás aktusa nem a Nemzeti Társaskörben, hanem vagy a pesti Lloyd termében, vagy a Vigadó disztermében fog lefolyni és csak később mennek át a Nemzeti Társaskörbe.

A függetlenségi pártok kooperációja.

A függetlenségi- és 48-as pártban, valamint a Justh-pártban ma este igen mozgalmas élet volt. Eleinte mindkét pártban lehangoltságot keltett az, hogy Batthyány Pál gróf visszalépett az iglói jelöltségtől. A képviselők ezt az okolták meg, hogy a pártvezérek nem támogatták eléggé Batthyány jelöltségét.

Az est legérdekesebb mozzanata a Justh-pártban zajlott le. Megjelent itt Prónay Dezső báró és nagy érdeklődés között ezeket mondta:

— Bár szívem és lelkem legközelebb a Justh-párthoz áll, nem vagyok tagja egy pártnak sem. Tekintettel azonban arra, hogy a kormány oly heves agitációt fejt ki a 67-esek tömörülése érdekében, a magam részéről okvetlenül szükségesnek tartom a 48-as pártok tömörülését. A két pártnak létre kell

hoznia a kooperációt és szövetkezve kell a választások elé menni.

Prónay szavai nagy hatást tettek. Amikor ezt hírül vitték! Kossuth Ferencnek, a legnagyobb örömmel kijelentette készségét és hajlandóságát a kooperációhoz. *Holló Lajos* és *Justh Gyula* is kijelentette, hogy örömmel fogadja a tervet. A Justh-párt rögtönzött bizalmas értekezleten mindjárt meg is bizta *Batthyány Tivadar* grófot és *Leszkay Gyulát*, hogy a kooperáció létesítésére megtegyék a lépéseket. Ugyancsak megbizta őket a párt a választások előkészületeinek vezetésével.

Két új főispán.

A főispánok kinevezése néhány napig még késik, dacára annak, hogy a minisztertanács a kinevezésekkel már foglalkozott. A hivatalos lap holnapi száma 12 főispán felmentését fogja közölni. Két főispáni állást hir szerint a kormány már betöltött. Eszerint Bihar megye főispánja *Miskolczy Ferenc* alispán, Somogyvármegye főispánja pedig *Makfalvy Géza* volt földmivelésügyi államtitkár lesz. A két kinevezést a hivatalos lap talán már holnap közli.

Választási mozgalmak.

A választási mozgalmak országsszerte megindultak. Bihar és Bácsbodrog megyében már majdnem minden kerületnek meg van a maga kormánypárti jelöltje. A választásokra Horvátországban is erősen készülődnek. A horvát tartománygyűlést a jövő hétre hívják össze s akkor fogja elmondani az új bán a programbeszédjét.

Képviselőjelölések.

Bajáról táviratozzák: Az egész vármegyében tömörülnek a hatvanhetesek. A regőczi kerületben *Latinovics Pál* nyugalmazott főispánt jelölték *Lányi Mór* eddigi képviselővel szemben. *Bácsalmáson* *Tomanovics György* a 67-esek jelöltje.

Gödöllőről táviratozzák: A gödöllői kerület 17 községének küldöttsége felkereste *Szegedi Albert* rákoskereszturi főjegyzőt és felkérte, hogy lépjen fel 67-es kormánypárti programmal.

Élet a Nemzeti Társaskörben.

A Nemzeti Társaskörben, ahol ma este igen eleven élet uralkodott, nagy örömet keltett Batthyány Pál visszalépésének a híre, amit kedvező jelnek tekintettek az általános választások eredménye szempontjából. Amidőn Hieronymi megjelent a klubban, zajos ovációban rószesítették.

Érdeklődést keltett a tagajánló iv, amelyen *Tallian Béla* volt földmivelésügyi miniszter neve is szerepelt, aki jelenleg is képviselő és az alkotmánypártnak volt esendes tagja.

Az est folyamán egyik klubtag véletlenül meglökte a mellette elhaladó *Tisza István* grófot.

— Pardon kegyelmes uram — mondotta.

— Kérlek, — válaszolt *Tisza mosolyogva* — örülök, hogy ilyen sűrűn vagyunk. Volt idő, amikor a terem egyik végéről a másikra kellett átköltönni.

VÁROS ÉS MEGYE.

Választások a városnál. A városnál megüresedett fogalmazói és segédtszti állást hosszas vajadás után a mai törvényhatósági közgyűlés betöltötte. A fogalmazói állásra a kijelölt bizottság első sorban *Bittner Róbert* városi segédtszti, másodsorban pedig *Kádas Lajos* dr. ipartestületi titkár ajánlotta megválasztásra. A segédtszti állásra pályázókat a következő sorrendben hozta javaslatba a kijelölt bizottság: *Mandl Ferenc*, *Levieczky Dezső*, *Nyáry Jenő*,

Kiss Lajos és Maróthy Bertalan. A törvényhatósági bizottság választás után a fogalmazói állást 87 szavazattal Bittner Róberttel, a segéd-tiszti állást pedig Nyáry Jenővel töltötte be.

A Haverda-pör.

Távirati tudósítás.

Arad, február 9

Hevessy Kálmán törvényszéki elnök ma délelőtt negyed tíz órakor nyitotta meg a folytatólagos főtárgyalást. Bevezették a vádlottakat és a tegnap és ma beidézték tanukat. Jarmatzky Sándor dr., a Haverda Mária volt férje és Ugró Gyula volt ujbpesti polgármester nem jelentek meg. Táviratoztak, hogy holnap jönnek, mert lekéstek a vonatról. Az elnök kijelenté, hogy először Deák Lajosnét és leányát Olgát fogja kihallgatni, mert ők voltak a gyilkosság közvetlen tanui. A szakértők kihallgatására a vádlottak elmeállapotára vonatkozólag holnap délután kerül a sor.

Döntés a memoárokról.

A bíróság a tegnapi zárt ülésen meghallgatta az ügyész elterjesztését arra vonatkozólag, hogy Jánossy memoárjai felolvasásának és a következő határozatot hozta:

A törvényszék a kir. ügyész ama indítványát, hogy a Jánossy által írásban tett vallomást felolvassák, elutasítja. Jánossy Aladár főljegyzései ugyan vallomásnak tekintendők, de a perrendtartás szerint vádlott vallomásai előszóban teendők. Es esetben kívül a büntető perrendtartás 305. §-a szerint írásbeli vallomások bizonyítékul csak akkor szolgálnak, ha azok a büntető perrendtartás 121. §-ához képest szabályszerűen jegyzőkönyvben feljegyeztek. Ezek a feljegyzések nem ilyen körülmények között keletkeztek. Perrendellenesen keletkezett vallomások felolvasásával a bíróság a büntető perrendtartás szóbeliségére fektetett sarkalatos elvet sértene meg.

Szapár József ügyész a bíróság határozata ellen semmisségi panaszt jelent be.

Mariska anyja.

Ezután Deák Lajosné kihallgatása következik. Deák Lajosné 36 éves özvegyasszony ott volt, amikor Jánossy a gyilkosságot elkövette. Legjobb barátja volt özvegy Haverdánának, akinek házában lakott, sőt később egy szobában vele.

Az elnök: Miért lakott vele egy szobában? Deákné: Mert az utóbbi időben félt. Az elnök: Kitől félt? Deákné: Nem mondta, de nem mert egyedül lakni. — Sok levelet kapott a leánya felől? — Igen. Rónainé írta, hogy nála lakik Mariska Jánossyval, nagy nélkülözések közepette. — Hogy történt a gyilkosság? — A szőlők felől [a villamoshoz] rietünk; látam, hogy az akácoknál éppen a kanyarulatnál egy alak áll.

— Hogyan állt ottan? — Féloldalt, zsebdugott kézzel, sötét ruhá, fehér szűrke sapka volt rajta. — Mikor közelbe értek, mit csinált? — Nem tudom. Hirtelen megfordult. Megijedtem. — Mondja, előzött az az alak özvegy Haverdáné felé? — Nem, csak egyszerűen állt. — Között az az alak, vagy megszólította özvegy Haverdánét? — Nem. — Haverdáné nem emelte fel két kezét védőleg maga felé? — Nem. — Nos, mi történt azután? — Haverdáné, ki karonfogva jött velem, elkiáltotta magát: Agyonlőttek! — és összeesett. — Felismeri Jánossyban a gyilkost? — Nem. Magasabb alaknak tűnt fel. — Az az alak meg akarta szólítani Haverdánét? — Nem. — Milyenek ismerté maga Haverdánét? — Nem volt kegyetlen. Zárkózott természete volt, nem igaz volt közlésem. — Nem volt zsarori? — Velem szemben nem. (Derűtsé.) — Hát másokkal szemben? — Fősvény volt. — Leányáról miket beszélt? — Azt mondta, hogy szakított vele és most már nem is törődik vele, mert kalandos életet él. Leánya rézgesnek mondotta és azért is haragudott rá. — Nem

akart Haverdáné még egyszer férjhez menni? — Nem. Szó volt ugyan róla, hogy Haverda Mátyas el fogja őt venni. — Igaz, hogy kidobta kis unokája képét? — Nem. Hiszen az ő temetése után én adtam oda a kis Jenőke aroképét a hírlapíróknak. László Adolf bíró: A merénylő alak mindig egy helyen állott és nyugodt volt? Tanu: Igen. László Adolf bíró: Mitől félt Haverdáné? Voltak ellenségei? A tanu: Azt mondta egyszer, hogy a leányával nem merne egy szobában aludni. László bíró: Más ellensége nem volt? A tanu: Meglehet. Nem tudom. Deáknét megesketik. A következő tanu

Deák Olga.

A tanu az elnök által hozzá intézett kérdésekre kijelenti: 16 éves tanítóképzési növendék. Este fél hat óra felé igyekeztek azon az emlékeztetés napján hazafelé. A mikor a merénylő közelébe értek, az hirtelen megfordult és lőtt. Nem köszönt, csak egyenesen Haverdáné felé fordult a pisztolyával. Elnök: Milyen aszszony volt Haverdáné? Tanu: Mihozzánk nagyon jó volt. — És másokhoz? — Szigorú volt és azt mondják, hogy fukarkodott. — A leányával, hogy viselkedett? — Szeretettel beszélt róla. — Valami találkozásukat látta? — Igen, amikor Haverdáné nem engedte meg, hogy az unokája kezét csókoljon neki. Azt mondta, hogy ő nem a nagyanyja. — Megismerné azt az alakot, aki agyonlőtte Haverdánét? — Nem. Babó Andor bíró: Beszélt Haverdáné az unokájáról?

— Soha.

Szapár József ügyész (Deáknéhoz): A sötétség miatt nem ismerik fel a merénylőt? Deákné: Igen, a sötétség miatt. Az elnök: Nem engedem meg Deákné kérdésését; őt már kihallgattuk és megesketjük. Ügyész: Akkor ujabban kérem Deáknét kihallgatni. Az elnök: Később elrendelem, de most a leányán van a sor. Németh István esküdt: Ugy látszott, mintha az alak a föld felé nézett volna? Deák Olga: Igen. Németh István esküdt: Hány lépésre volt magától? Deák Olga: Egy lépésre. — Nem nézett az ön arcára? — Nem.

Klein Mátyas védő: Igaz, hogy a leánya meg az unokája aroképeit özvegy Haverdáné a piszok és szemét közt tartotta a padláson?

— Meglehet. Nem emlékszem.

Lengyel Zoltán védő: Emlékszik e arra, hogy Haverdánának 10,000 koronát kellett fizetnie az ura szeretője részére?

A tanu: Igen. Ezt özvegy Haverdáné nagyon nehezen tette meg.

Lengyel Zoltán védő: Denglnének minő befolyása volt Haverdánéra?

— Nővére volt. Nagyon szerette.

Az elnök: Nem mondotta Haverdáné, hogy a leánya szeretője egy monoklis csirkelógó?

A tanu: Nem mondta.

Szeghő esküdt: Hogy érezte magát Haverda Mária, amikor a fiát az anyja elutasította és nem engedte, hogy kezét csókoljon?

A tanu: Hidegen viselkedett.

Fegyverpróba.

Szünet után Major István budapesti erdőmestert hallgatja ki a bíróság, aki Jánossy és Vojthát rajtakapta a Hűvösvölgyben, amikor céiba lőttek. Odament hozzájuk és igazolásra hívta fel őket. A két vádlott gendörtszviselőnek mondotta magát.

Vojtha tiltakozik a vallomás ellen, Jánossy pedig kijelenti, hogy igaz, a mit a tanu mond.

— Pénzt adtam a tanunak, hogy ne jelentse fel, — mondta Jánossy.

A tanu: Ez nem igaz.

Jánossy: Talán hivatalból oka van arra, hogy ne mondjon igazat? Külömben nem érti vagyok itt, hogy magával veszekedjem.

Mariska bankárja.

Klein Lipót szövetségi igazgató a következő tanu.

— Én, — mondotta — szerződés szerint apanázst adtam Haverda Mariskának. Jánossyval is többször találkoztam, de közelebről nem ismertem. Jánossy terhelt vallomása folytán keveredtem az ügybe.

A tanut vallomására nem eskette meg a bíróság.

Biró Ármán, aki Klein Lipót szövetségi titkár, a következő tanu. Elmondja, hogy a vádlottakat a budapesti Royal-kávéházban ismerte meg jóval a gyilkosság előtt. Tudomása volt arról, hogy Klein Lipót apanázst ad Haverda Mariskának. Később, amikor rosszul állott, ezt az apanázst be akarta szüntetni. Amikor a gyilkosságnak hírért hallotta, a kávéházban éppen kártyázott, de annyira se érdekelte a dolog, hogy a játékot félbehagyta volna.

Terhelt vallomás.

A délutáni tárgyaláson Popper Gyula volt az első tanu.

— A múlt év március 25-én — kezdte vallomását — bejött a Wesselényi- és Akácfa-utca sarkán levő üzletembe Haverda Mariska és a fiának vizet kért tőlem, azután kihívott engem:

— Nézze Popper — mondotta nekem — adok magának egy 6000 koronás váltót. Az anyám gyűlöli, ki akar tagadni, elhatároztuk, hogy lepuffantjuk. Maga majd igazolja Jánossy alibijét...

— Mi az az alibi? — kérdeztem.

— Jánossy majd többször bejön a maga üzletébe és akarattal el fogják tévesztetni a dátumot.

— Nem vállalkozom ilyesmire — mondtam.

— Jól van Popper, azért magához küldöm Jánossyt.

— Én visszamentem az üzletbe. Este találkoztam a Royalban Mariskával, aki újból azt mondotta, hogy hozzám küldi Jánossyt. Az egész dolgot elmondottam Klein Lipótnak, aki ezt felelte nekem:

— Zsidó ember ilyesmire ne vállalkozzék.

— A Haverda-ügy engem teljesen tönkretett, üzletem nem megy, a sajtó ellenem támadt, — mondta Popper.

Az elnök: Március 25 én ünnep volt s ön mégis nyitva tartotta az üzletét?

— A tanu: Igen.

Az elnök: Megállapítom, hogy szabadkai vallomásakor azt mondotta, hogy Jánossy tudott arról, hogy Mariska az alibi igazolás végett járt önnél.

Az ügyész: A tanu megesketését indítványozom, mert a keresztkérdésekre is részletesen megfelelt.

Lengyel Zoltán: Ellenzem a tanu megesketését, illetőleg indítványozom az eskü kivételének felfüggesztését; olyan emberről van szó, aki teljesen szavahihetetlen, minden szava valótlan.

Az elnök az iratokból, melyeket Bródy Ernő csatolt be, megállapítja, hogy Popper ellen két rendbeli okirathamisítás miatt vizsgálat van folyamatban.

Popper tanu: Tekintetes törvényszék! Ez tiszta hajsza Klein Ármán részéről. A feljelentő ugyanis Bródy Ernő védő unokanővére.

Bródy dr.: Hazugság! — Csak nem gondolják, hogy a vádtanács az én kedvemért ilyen súlyos határozatot hozzon Popper ellen.

Az ügyész: Indítványozom, állapítsa meg a bíróság, mikor tétetett a feljelentés Popper ellen.

Bródy dr.: Ezt feleslegesnek tartom.

A bíróság határozathozatalra vonul vissza és 15 pernyi szünet után meghozza határozatát, hogy Popper megesketését Révész Tivadar, Farkas József és Feleki tanuk kihallgatásáig felfüggeszti.

Budapesti tanuk.

Révész Tivadar budapesti ügyvéd a következő tanu.

— Április havában, — mondotta — az

eset után hozzám jött Popper és elmondta, Haverda Mariska nála járt, hogy szerezzen alibi tanukat a szeretője, Jánossy részére, de ő nem vállalkozott rá. Én tanácsoltam, ne tegyen feljelentést Mariska ellen.

Jánossy (a tanuhoz): Ön azt mondja, Mariska szeretőm volt. Több volt ő nekem: a menyasszonyom volt.

Révész kihallgatása után Farkas Józsefet hallgatta ki a bíróság. A tanu elmondja, hogy ő éppen akkor járt Poppnernél — aki régi barátja — mikor Mariska is ott volt.

Bródy dr.: Bizonyos ön abban, hogy Haverda Mariska volt az?

A tanu: Nem tudom, de mikor kiment, Popper azt mondotta: „ez volt Haverda Mariska.“

Feleki Mór budapesti szabó a következő tanu, aki Klein Lipót és Popper személyes viszonyairól beszél. Kleint tisztességes embernek ismeri, de Poppert olyannak, aki haszonlesésből mindenre képes. A múlt év október havában bentjárt Popper üzletében és akkor Popper becsületszavára kijelentette, hogy Mariska soha sem járt nála a miatt, hogy Jánossynak alibit igazoljon.

A mai tárgyalás ezzel véget ért. Holnap reggel folytatják.

Egy kalandor magyar grófkisasszony.

Az egyiptomi alkirály második felesége.

*

Mint az ezeregyéjszaka csodás fantáziája Serhadzjának egyik bámulatraméltó elmeszüléménye: olyan annak a tüneményes szépségű magyar grófleánynak a pályafutása, amelyet alább vázlatosan fogunk megismertetni.

Mert bármely legkiválóbb regényíró tollára érdemes témában bővelkedik Török May grófkisasszony élettörténetének érdekfeszítő elbeszélése.

Török May grófkisasszony édesanyja, született Vetter von der Lilie Zsófia grófnő, a bécsi előkelő arisztokrácia egyik ünnepezt szépsége volt. Első férje, Török József gróf, ugonmezei főispán volt. E házasságból származott May grófleány. A grófnő röviddel ezután elvált férjétől, hogy szive vonzalmát követve, ismét Puskás Tivadarhoz, a zseniális magyar vállalkozóhoz, a Telefon Hirmondó hírneves föltalálójához menjen férjhez. Férjének halála után a grófnő harmadszor is férjhez ment Cserna Károly festőművészhez, akivel a Gödöllő melletti Besnyőn jelenleg is zavartalan házasságban él.

Zsófia grófnő egyetlen leánya, May (Marietta) grófkisasszony az elképzelhető legtökéletesebb női lény volt, akit a halandó emberiség fölmutatni képes.

May grófnő tizenéves korában már olyan tökéletesen kifejlett teremtmény volt, hogy egy igen előkelő főúr beleszeretett és eljegyezte. Valamely szorencsétlen és eddig ki nem derített véletlen folytán azonban e házasság meghiúsult és a korai szerelmi csalódás okozta talán, hogy a tüneményes szépségű grófleány meghasonlott az erkölcsi világrenddel és a társadalmi szabályok teljes felretételével a szabadságnak és az élvezetnek szentelte magát. Egészen ifjú korában már May grófkisasszony a magyar főváros aranyifjúságának, az előkelő világnak, az irodalmi és a művészeti kiválóságoknak körülrajongott, bálványozott kedvence lett.

Évek során keresztül May kontessz pazar és izléses toalettjei, mesés értékű ékszerei és költséges kedvteléseai állandó szóbeszéd tárgyát képezték a főváros összes társadalmi köreibben.

Csodás szépségét csak a szellemessége, az ötletessége, a műveltsége és a társas érintkezésben való elragadó művészete multa fölül. Mindenki, aki csak a közelébe jutott, elkertülhetetlenül a rabjává lett ennek a csodálatos női lénynek. Magas, nyulánk és fejedelmi termete, mely a legtökéletesebb női idomokat tüntette föl, ritka szépségű arcvonásai, melyekből a legragyogóbb fekete szempár sugárzott, rendkívüli intelligenciára valló alabástrom homloka fölött a bronzvörösbe játszó ébenfafeketeségű, selymes, lágy hajfürtjei, egyéniségének ritka vonzó bája és üdesége mindenkit elbűvölt. Anyanyelvén kívül a legnagyobb könnyedséggel még öt európai és a perzsa nyelvet sajátította el. Mind-egyik nyelvet tökéletesen uralta.

A művészetek minden ága és fajtája iránt finom érzékkel rendelkezett és a zongoraművészetet oly tökélyre vitte, hogy Európa több fővárosában rendezett zongorahangversenyeiről a zenekritika mindenütt a magasztalás elismerésével tett említést. May grófnő nyughatatlan véru, excentrikus és kalandhajhász természetű nő volt. Korlátokat nem ismerő temperamentuma a külföld metropolisai felé vonzotta őt.

Előbb Bécsben telepedett meg és ott szédítette magához az előkelő osztrák társaságot.

Itt ismerkedett meg a perzsa főkonzullal, a dús gazdag, éltesebb és tisztos, őszszakállu Nerihmán kánnal, (akinek botrányos kalandjairól és az osztrák minisztériumok ellen indított pereiről csak néhány nap előtt hasábos tudósításokat írtak a bécsi újságok) akit a magyar grófleány annyira meghódított, hogy ezt a dús gazdag és kiváló pozícióban állott exotikus diplomatát néhány hónap lefolyása alatt anyagilag, fizikailag és erkölcsileg teljesen a tönk szélére juttatta.

A perzsa nyelvben való teljes jártasságának köszönhető egyébiránt azt a rendkívüli befolyást is, amelyet May grófnő a legfelsőbb perzsa körökben, sőt a perzsa sah fölött állítólag gyakorolni módjában állott.

Hogy ez a befolyás mennyire terjedt, legjobban igazolja az a tény, hogy egy napon a magyar íróvilág egyik kitünőségét, egyik legnépszerűbb humoristánkat kinevezette a perzsa birodalom egyik miniszteri állására.

Mikor May grófnő itt ráunt a gáláns kalandkra, mintegy hat-hét évvel ezelőtt elhagyta az osztrák metropolist és a műveltség Mekkájába, a szerelmi kalandok fővárosába, Párisba tette át székhelyét.

Párisban, a Café de la Paix-ban ismerkedett meg May grófnő az akkortájt átutazóban levő egyiptomi khedive, Abbas Hilmi basával. Az elég érdekes külsejű és fényes udvari kísérettel környezett egyiptomi alkirály azonnal beleszeretett a grófkisasszonyba.

Minden gondolkodás nélkül ajánlatot tett Török May grófnőnek, hogy csatlakozzék udvari kíséretéhez és kövesse őt fejedelmi székhelyébe, Kairóba. A fejedelmek May grófnőnek olyan keesegtető javadalmazást helyezett kilátásba és az exotikus kaland annyira vonzotta a kalandokra különben is hajlandó urleányt, hogy elfogadta a khedive ajánlatát és udvarával együtt elment Kairóba.

Hivatalosan úgy szerepelt a fejedelmek udvaránál, mint a khedive gyermekeinek nevelőnője. Mert a khedivének akkor már volt számos háremhölgyein kívül egy törvényes felesége és ettől több gyermeke is. A khedive évek múltával mind mélyebb érzellemmel vonzódott a szép magyar nőhöz és mindinkább megérlelődött benne az elhatározás, hogy törvényesen második feleségévé teszi. Ezt az elhatározását már a közeli hetekben meg is valósítja.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

A színház műsora:

Csütörtök: Falalkozás, színmű. (C bérlet.)
Péntek: A király, vígjáték. (A bérlet.)
Szombat: Pillangó kisasszony opera.
Dálnoky Viktor dr., az Operaház tagjának és Sztójka Annuska, az Operaház ösztöndíjas növendékének fellépésével. (B bérlet.)
Vasárnap: Délután: Mérsékelt helyárrakkal: Sári bíró, paraszt-komédia. Este: Bohémek, opera.
Dálnoky Viktor dr. vendégfellépésével. (C bérlet.)

* A madarász. Radványi Dezső, a kecskeméti színház baritonistája ma folytatta vendégszereplését A madarász Adámjában. Ma sem irhatunk róla mást mint tegnapi bemutakozása alkalmából. Kellmes, lágy baritonja ma is tetszett a közönségnek, azonban újból csak azt a konkluziót vonhatjuk le a két fellépésből, hogy a betöltésre váró bariton szerepkörre nem alkalmas. Dacára annak, hogy érezhető indispozícióval küzdött, mégis kitűnő produkált Dióssy Nusi, Postás Milka szerepében. Pompásan énekelt Wlassák Vilma. Mulatséges figurák voltak Leóvey, Kulcsár a professzorok, és Polgár az udvarmester szerepében. Kun Irén is játszott, sőt énekelt is, amiből kevés gyönyörűsége volt a közönségnek. Már az is érthetetlen, hogy miért nem adta ezt a tenor szerepet Boda és miért Kun Irén, de ha már ilyen merész vállalkozásba becsajtkozik, igyekeznék legalább megközelítőleg elfogadható nyújtani. A kar és a zenekar nagyon jó volt.

H. G.

* Érdekes irások. A Kölcsey egyesület levéltára érdekes irásokkal gazdagodott Róka József pénzügyigazgató jóvottából. A komáromi sóhivatal aktaiból adott át 44 darabot. Varjassy Arpad elnöknek. Az iratok nagy része 1848. és 1849-ben a komáromi sóhivatalhoz a pénzügyminisztériumtól érkezett. Duschek Ferenc, mint „álladalmi titkár“ és mint pénzügyminiszter utalványoz ki pénzeket felszerelésekre, csapatok ellátására és tisztek fizetésére. A rendeletek egy-egy erős fény sugaral rávilágítanak a szabadságharc gazdasági alapjára. Van egy hosszú rendelet 1849. augusztus végéről, melyben a pesti eszszári kerületi biztos az orosz és orosz-lengyel pénzek elfogadásáról intézkedik. Nyomatott árjegyzéket is mellékelte hozzá. És egy másik rendelet, melyben a „bitorló“ kormány alatt szolgált tisztviselőkről intézkedik. Szomorú rendeletek. Világos után keltek. Róka József adományáról az e hónapban megtartandó választmányi ülésen fog jelentést tenni a Kölcsey-egyesület elnöke.

* Nagy művész estély február 18-án. Minden jel arra mutat, hogy az Ysaye est eseménye lesz az idei hangverseny szezonnak. Társadalmunk színe-java már előjegyezte jegyét Klein zeneműkereskedésében.

* Három előadás. Szombaton Puccini világhírű operája, a Pillangó kisasszony kerül színre. A címszerepet Sztójka Anna operaénekesnő énekli, a konzult pedig Dálnoky Viktor dr., az Operaház kiváló művésze játsza. — Vasárnap este a Bohémek opera kerül színre, főszerepben Dálnoky Viktor dr.-ral, a ki Marcelt énekli. Vasárnap délután Sári bíró paraszt vígjátékot játszik mérsékelt helyárrakkal.

* Növendékek hangversenye. Az Unger Mór zenekonzervatórium igazgató növendékei által rendezendő hangverseny iránt élénk érdeklődés mutatkozik a város közönsége körében. A jegyek legnagyobb részét már lefoglalták s még néhány hely áll csupán rendelkezésre. A hangversenyrendező cégnél a még meglévő jegyek megvásárolhatók.

* Ideális szerelem. A mai realiztikus világban ritkaság számba megy az önzetlenség még a szerelemben is. Az Uránia színház fényes új műsora egy kedves kis idillt mutat be. Egy dús gazdag gyártulajdonos megszeret egy szegény divatárus leányt és hogy a leány szerelmét megnyerhesse, munkásruhát ölt és mint egyszerű munkás hódítja meg a leányt. Ez az érdekes szerelmi história látható az Urániában élethű előadásban.

241.

* Kérelm a színházi bérlőkhöz. A színházi pénztár kéri azokat a nagyérdemű bérlőket, akik a bérlőket eddig még be nem fizették, hogy mielőbb fizessék be a színházi pénztárnál. A bérlet harmadik részlete február hónap 1-én jár le.

Üldözött színész.

Egy előkelő asszony botránya. Szenzációs affér Berlinben.

Távirati tudósítás.

Arad, február 9.

Rendkívül érdekes affér foglalkoztatja most a német főváros előkelő köreit. Az affér középpontjában egy hírneves és szinte európa-szerte ismert berlini színész áll, aki — mint azt most hosszas rendőri nyomozás után kiderítették — egy előkelő berlini asszonytól névtelen gyalázó és pornografikus tartalmú levelet kapott. Az uriaszonyt letartóztatták, de beismerő vallomása után szabadlábra helyezték és megindították ellene a büntető eljárást.

A részleteiben szenzációs esetről következő tudósításunkban számolunk be:

A berlini „Metropoltheater“ hírneves művészeinek, Giampietro Józsefnek címére már néhány év óta rejtélyes küldemények érkeznek. Sűrű egymásutánban névtelen levelek, nyílt levelezőlapok és postaküldemények érkeztek hozzá és úgy a küldeményekben, mint a leveleken a legpornografikusabb képek, rajzok és felírások voltak. Le nem írható támadások foglaltattak ezekben a színész ellen. Az első levélben ismeretlen írója randevut kért a színésztől egy megjelölt helyen. Mikor Giampietro nem ment el a találkozóra, a névtelen levélírótól szidalmazó levelet kapott, majd egy kis csomagot a legvisszatartóbb tartalommal. Ezután sűrűn következtek erotikus tartalmú, hol gunyes, hol szidalmazó levelek, sőt a művész családja és közeli ismerősei is kaptak ilyen leveleket.

Mikor a színész látta, hogy az üldözés nem akar véget érni, a rendőrséghez fordult. A névtelen küldeményekben célzások voltak olyan dolgokra, melyeket csak a művész közelállói ismerhettek. Ezen a nyomon a rendőrség széleskörű apparátussal hozzá fogott az anonim levélíró kikutatásához. A nyomozás végre néhány nappal ezelőtt eredményre vezetett. Kiderült, hogy a gyalázó irásokat és csomagokat egy igen előkelő berlini kereskedőnek felesége küldte. S. asszony már több mint negyven éves és tizennyolc éve felesége egy nagytekintélyű berlini kereskedőnek. Mikor a rendőrség először gyanuba fogta ezt az asszonyt, maga Giampietro tiltakozott legerélyesebben a nagy-műveltségű, előkelő asszony gyanúsítása ellen. Történt azonban, hogy a rendőrség a berlini újságokban feltűnő hirdetést vett észre. A hirdetésben „Színház“ cím alatt elmondja annak közléte, hogy egy előkelő berlini színész intím ügyei iránt érdeklődik és aki ezekről tud, vagy ezeknek felkutatására hajlandó, jelentkezék. Ezen a nyomon a rendőrség eljutott S. asszonyhoz, akit tegnap le is tartóztattak. Az asszony hosszas tagadás után a bizonyítékok hatása alatt beismerte bűnét és elmondta, hogy a névtelen küldeményekkel üldözni és tönkretenni akarta a színészt, mert az nem viszonozta szerelmét. E vallomás után szabadon bocsátották az asszonyt, de megindították ellene a büntető eljárást.

A nagy izgalmat keltő afférban maga Giampietro így nyilatkozott a „Berliner Tageblatt“ munkatársa előtt.

— En és feleségem négy év óta leirhatatlan szövegű leveleket, levelezőlapokat és küldeményeket kaptunk egy ismeretlen személytől. Az irás láthatóan el volt ferditve, úgy, hogy nem tudtam, ki a küldőjük. Mikor a békétüresem elfogyott, a rendőrséghez fordultam. Nem tudtam kire gyanakodjam, de legkevésbé gyanúsítottam S. asszonyt, aki évekkal ezelőtt igen gyakori látogatónk volt. Mindössze az tűnt fel nekem, hogy ez az asszony az utóbbi időkben ugyyszólván minden lépésemet figyelemmel kísérte, színházi szerepléseim alkalmával mindig megnézett és feleségemnek gyakran küldött virágokat. Ezt azonban művészetem iránti hódolatnak gondoltam, annál is inkább, mert jól ismertem ezt a nagy-műveltségű, előkelő asszonyt. Sőt mikor egy ízben elmondtam neki, hogyan üldöznek, még ő biztatott, hogy tegyek feljelentést a rendőrségen. Így valóságos talány előttem, miként vetemedhetett ilyen dologra ez a nő.

Grófok szövetsége.

— Pillanatképek a mai közgyűlésből. —

Az ötleteiről — Nagylaktól Aradig és vissza — ismert Nagy Sándor nagylak, képviselő a mai közgyűlésre komoly beszédre készült, tehát egy sereg viccel mulattatta a városháza nagytermének óriási hallgatóságát. Ő az az öreg fiú, aki mindig az ellenkezőjét teszi annak, amire elhatározta magát és amire ígéretet tett. A komolynak szánt szónoklatban, amelyért különben joggal zsebelhetett be — majd azt mondtam: a bankot — az elismeréseket, ilyen ötlettel mulattatta a publikumát:

— Ez a mai politikai helyzet a grófok szövetsége.

— Még kiderül, — mondta Ottenberg Tivadar a nagy szakértelem hangján — hogy az egész politikai helyzet valami szövetséget, amelynek Khuen gróf a vezérigazgatója.

— Micsoda szövetségről beszélnek? — riadt föl egy, a percent számolásban megöszült szövetségi vezér. — Itt nincs semmi szövetséget, ha volna, akkor én is tudnék róla.

— Pedig ez a mai politikai helyzet három gróf szövetsége, — folytatta Nagy Sándor.

— Még megérjük, — kiáltotta le a karzatról Varga szocialista titkár — hogy a grófok szakszervezetet alkotnak a szocialisták mintájára.

Miután Varjassy elnök megrázta a mai ülésen nagy szerepre hivatott esengőt, a nagylaki követ folytatta:

— Andrassy gróf, Khuen és még egy gróf szövetsége ellenünk.

— Ki az a harmadik gróf? — süvítette Szabó Zoltán katonai vezénylő hangja.

— Nem akarom kimondani a nevét, — mondta Nagy Sándor — mert önök nagyon éljenzik azt a grófot.

— Tehát Tisza Istvánról van szó! — kiáltották és erre kitört a tapsorkán.

— Különben is ennek a grófnak Nemess Zsiga barátom bizonyosan kifogja fejteni az érdemeit, én tehát azt mondom el, amit Nemess el fog hallgatni.

És itt Nagy Sándor elmondta, hogy Tisza milyen kitűnő viszonyban van a császárral, amit a függetlenségiek nem mondhatnak el önmagukról.

— Ti még a császárnak se kelletek, — kiáltja Steinhardt Mór.

— Ezenkívül Tiszának semmi érdeme sincs, — folytatta Nagy Sándor.

— Még drámát se irt a vesztőhely javára, — szól Avarffy Géza a töle megszokott szerénység hangján.

— Ismétlem, — mondta Nagy — Tiszának semmi érdeme sincs.

— De föltétlen becsületes politikus — harsogta Nemess Zsigmond, amire Nagy est felelte:

— Na, ezt a közbeszólást holnap Nemess jól megkékceruzázva ötven lappeldányon fogja Tiszának beküldeni!

Mondott még egyebet is Nagy Sándor. Például azt, hogy a koalíció uralmát tényleg lehet kárhóztatni.

— Te tudod legjobban, — kiáltott feléje Steinhardt — hiszen egyik vezére voltál a koalíciónak.

Nagy azután leült a később fölállott Müller Károly, hogy zárszóval éljen.

— Inkább zokszó ez, — jegyezte meg Eles Ármin.

Ennek a beszédnek a kezdetén egy hírlapíró alatt irás közben eltört a szék és a kartárs a földre esett.

— A Müller érvei olyan súlyosak voltak, — mondták harsogó nevetés közben — hogy annak írója alatt még a szék is eltört.

A oszandes Müllerben különben ma szokatlannul sok volt a hev és a temperamentum. A szavazás előtt kigyúlt arccal rohant az elnöklő polgármester felé:

— Micsoda, hát az én indítványomat nem teszi föl szavazásra?

— Én tudom, hogy mit kell tennem — replikázott a polgármester.

— Én is tudom, — felelte Müller és visszafelé ballagott a helyére.

Azután megtették a kivánságát: föltették szavazásra az ő indítványát is. Pont tizenketten szavaztak mellette. Amikor kifelé lépkedett a terem-ből, bosszusan mondogatta:

— Talán még is jobb lett volna, ha nem forszirozom azt a szavazást?

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Kötélhalál helyett — tizenöt évi fegyház. Budapesti tudósítónk jelenti: A torontálmegei Tógyer községben két évvel ezelőtt meggyilkolták Markó János görög keleti lelkészt, a múlt év április havában pedig Sirba Nikolaj gazdálkodót agyonlőtték. A csendőrség kiderítette, hogy mindkét gyilkosságot Utcza Mózes követte el, akit a nagybecskereki törvényszék ezért kötél általi halálbüntetésre ítél. A Kuria az ítéletet ma 15 évi fegyházbüntetésre változtatta át.

§ Postagalambok, mint kémek. A bécsi semmitőszék a minap turesa ügyben döntött. Már három éve, hogy Cesulich fiemei kereskedőt, Wittkopp nevű alkalmazottját, továbbá Melchir és Visutiu madárkereskedőket azzal vádolták, hogy postagalambokkal követtek el kémkedést Ausztria-Magyarország kárára és Olaszország javára. A vádlottak ugyanis titkos jeleket helyeztek el a galambok szárnyai alá, amelyek azután rendeltetési helyükre vitték ezeket a híreket. A vádlottak tagadták a bűncselekményt és azt állították, hogy a galambokon talált titkos jelek valami betegség következményei, amit az is bizonyít, hogy a galambok megdöglöttek. 3 éve húzódik e különös pör. Az országos törvényszék háromszor mentette fel a vádlottakat, de mind a háromszor semmiségi okot adott be az ügyész a felmentés ellen. A semmitőszék kétszer helyt adott az ügyész semmiségi okainak és új tárgyalást rendelt el, de most elutasította a semmiségi okokat és megerősítette a felmentő ítéletet. A különös eset miatt azonban az új büntetőtörvények tervezetében felvették a következő szakaszt is: „Aki postagalambokat tart, vagy olyan cselekedetet követ el, amely arra szol-

gál, hogy a monarchia hadierjét vagy egyéb katonai titkokat idegen államnak eláruljon, azt egy héttől egy évig terjedő fogsággal vagy börtönnel büntetik."

Hieronymi — ellenjelölt nélkül.

Batthyány Pál visszalépett.

Távirati tudósítás.

Arad, február 9.

A kereskedelmi miniszter diadala Iglón biztosítva van. A függetlenségi párt jelöltje ma este visszalépett. Ez a választási siker iglói hírek szerint Hieronymi programbeszédének következménye, mely az egész kerület választó közönségének tetszését megnyerte. Fontos körülmény az is, hogy az iglói küzdelem az új pártalakulásra is hatással van. Érdekes, hogy a vasutasok Tisza István zászlója alá sorakoztak Iglón.

A nevezetes politikai eseményről a következő jelentéseket kaptuk:

Már tegnap elterjedt Iglón az a hír, hogy Batthyány Pál, az iglói kerület függetlenségi párti képviselőjelöltje visszalép a jelöltségtől és így a holnapi választáson Hieronymi Károly kereskedelmi minisztert egyhangulag választják meg Igló képviselőjévé.

Egy másik iglói távirat jelentése szerint, a helyzet ott már ma reggel úgy alakult, hogy előre volt látható, hogy Batthyány Pál a holnapi választáson nem fog jelöltként szerepelni. Pártja vezető férfiai nem is vettek részt ma a választási mozgalomban és az iglói vendéglőkben le is rendelték a lakomákat.

Ennek a helyzetváltozásnak egyik oka az, hogy Igló egész intelligenciája határozottan és félremagyarázhatatlanul foglalt állást Batthyány ellen.

Érdekes Merény város magatartása. Merény virágzó, gazdag, élénk ipari központ, melynek polgársága féltékenyen őrizte mindig a város autonomiáját és sok felsőbb helyről jövő presszió ott politikai állásfoglalásra a polgárságot kényszeríteni nem tudta. A választék egytől-egyig a függetlenségi pártra adták le szavazatukat a legutóbbi választáson, de függetlenségi jelölteket támogattak ősidők óta. És ez a polgárság kijelentette, hogy a Hieronymi programjában közölt megdöbbentő adatok arra készítették őket, hogy Batthyány ellen foglaljanak állást. Kijelentették egy választói értekezleten azt is, hogy az új pártalakulást az ország érdekében feltétlenül szükségesnek tartják.

A választókerület papsága is csatlakozott Hieronymi zászlájához. A kerület tót községeibe be sem eresztik Batthyány korteseit.

A vasutasok tegnap este rendkívül népes ülésen tartottak. Nagy lelkesedéssel mondták ki, hogy a jövőben Tisza István zászlóját követik és országos akciót indítanak az egész vasutas társadalom körében ennek a politikai eszmének propagálására.

A Batthyány-párt elnöke ma délután házáról már be is vonatta a Batthyány zászlót.

Éjjel jelentik Iglóról: Batthyány Pál ma este bejelentette pártja elnökének, hogy a jelöltségtől visszalépett. A függetlenségi párt vezetősége ezt plakátokon adta tudtára a választó közönségnek.

Függetlenségi körökben azt terjesztették el, hogy a jelölt a kormánypárt terrorizálása és presszionálása következtében lépett vissza. A tény azonban az, hogy pártelész hiányában kellett Batthyáynak a küzdelmet feladnia.

HIREK.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint a hó 10-én az időjárás: változékony, enyhe, sok helyütt csapadék.

— Uj udvari tanácsos. A hivatalos lap mai száma az alábbi királyi kéziratot közli:

„Személyem körüli magyar miniszterem előterjesztésére Végvári Neuman Dániel aradi gyárosnak, a közügyek terén szerzett érdemei elismerésül, a magyar királyi udvari tanácsosi címet és jelleget díjmentesen adományozom. Kelt Bécsben, 1910. évi január 17-én.

Ferenc József, s. k.

Khuen-Héderváry gróf, s. k.

— Arad elismerése Károlyi Gyulának. A mai közgyűlés egyhangú lelkesedéssel fogadta el a tanács javaslatát, amely Károlyi Gyula gróf volt főispán érdemeit kellőleg méltatva azt mondja, hogy a törvényhatóság jegyzőkönyvében fejezze ki elismerését és a volt főispán arcképét festesse meg a közgyűlési terem részére. A polgármester indítványára a közgyűlés elhatározta, hogy az ujaradi hidat Károlyi Gyula-hidnak fogja elnevezni. Végül Barabás Béla rendkívül meleg, lelkes szavakban ismertette Károlyi Gyula gróf érdemeit és a törvényhatóság részéről is méltatta azokat a szolgálatokat, melyeket a távozó főispán a városnak tett.

— A bécsi nuncius távozása. Rómából táviratozzák: Vatikáni körök megerősítik azt a hírt, hogy Granitó de Belmonte bécsi pápai nuncius legközelebb megváltik állásától. Utódjául valószínűleg Verasini teledói püspököt nevezik ki.

— Aradiak Tisza Kálmán szobrára. A mai napon Tisza Kálmán szobrára a következők adakoztak:

Fábián László 50 kor.
Domány József 20 "

— József főherceg és a fővárosi lakásiaság. A Budapesten dúló házbőrszórás és lakbérzuzsora korlátozására nagy mérvben alkalmas volna a fővárosban még százszámra építetlenül heverő üres telkek beépítése. A többek közt a pesti oldalon a Margithidról jobb- és balfelől elterülő óriási telektömbök közül egy nagy rész József főherceg tulajdonát képezi. Ezek azok a telkek, a melyeket a főherceg a fővárostól a Margitszigetért kapott cserébe. Különböző oldalról történt huzamosabb tárgyalások után a Kereskedelmi Bank hajlandónak mutatkozott a telkek finanszírozására és pedig lényegében a következő alapon: A telkek helyén bérpalotákat fognak emelni, melyek ötven esztendeig a finanszírozó csoport tulajdonában maradnak. Ötven esztendő múlva pedig a telkek a házakkal együtt visszazállnak a főhercegre vagy jogutódaira. A telkek átengedéseért kap a főherceg 50 esztendőn át évi 250.000 koronát. A terv végrehajtásában mint üzlettárs szerepet vállal Schiffer Miksa műépítész és a Grünwald testvérek építővállalkozó cég. Szó van róla, hogy a telkek kihasználására külön részvénytársaságot csinálnak, melyben a Kereskedelmi Bankon kívül a Schiffer- és Grünwald cégek is benne lesznek. Hír szerint a tárgyalások a főherceggel már igen előrehaladt stádiumban vannak, úgy, hogy a végleges szerződés talán már a legközelebbi napokban perfektuálható lesz.

— Halálozás. Ma délelőtt 9 órakor elhunyt Aradon öv. Edelmüller Gusztávné, született Hédgh Elekka. A megboldogult urnó temetése holnap délután fél 4 órakor lesz a Darányi János utca 2 számú gyászházból.

— Küldöttség a polgármesternél. Az első aradi betegsegélyző és temetkezési egyesület legutóbbi közgyűlésén Varjassy Lajos polgármestert az egyesület tiszteletbeli tagjává választotta. Az erről szóló diszoklevelet ma adta át a polgármesternek az egyesület küldöttsége, Kohn S. N. elnök és Dobiaschi József alelnök vezetése alatt. A küldöttség szónoka, Steinhardt Mór dr., az egyesület ügyésze szép szavakban méltatta az egyesület céljait, amelyeket különösen a polgármester atya, néhai Varjassy József vett pártfogásába és szeretetébe. A szellemi örökség, amelyet a polgármester atyjától átvett s amelynek működésében hű követője, arra indította az egyesületet, hogy tiszteletének a polgármester iránt kifejezést adjon. Varjassy Lajos polgármester meleg szavakkal köszönte meg a diszoklevelet. Jól esett neki, hogy atyjára hivatkoztak, akinek követője akar lenni abban a szabadelvű érzelében, amelynek ő mintaképe volt s amelyre most, a felekezeti széttagozódás terjedésének idején, különösen nagy szükség van. Igérte, hogy a humánus célú, jelentős hivatást teljesítő egyesület céljai iránt továbbra is érdeklődni fog.

— Az Aradi Villamossági Részvénytársaság közgyűlése. Ma délután fél háromkor tartotta meg évi rendes közgyűlését az Aradi Villamossági Részvénytársaság. A közgyűlésen felolvasták és tudomásul vették az igazgatóság és felügyelőbizottság múlt évről szóló jelentését, mely szerint a vállalat 1909. évi nyeresége 105.346 korona 46 fillér volt.

— Hatvanezer korona az aradi román egyházmegyének. Néhány hónappal ezelőtt öngyilkossá lett Karlsbadban Mera dr., ottani gazdag fürdőorvos. Mera világosi származású román ember, kinek irodalmi és tudományos körökben egyaránt jóhangzású neve volt. Öngyilkossága váratlanul érte ismerőseit és Világoson lakó rokonosságát. A rokonok holttestét hazahozatták Karlsbadból és díszes szertartás mellett Világoson temették el. Mera dr. nagy vagyona csak most jutott felosztásra és a végrendeleti végrehajtók értesítették az aradi görög-keleti román egyházmegyét, hogy Mera végrendeletében 60.000 koronát hagyott az egyházmegyének. A hagyomány céljairól még csupán annyi értesítés érkezett, hogy a végrendelező kívánsága szerint a 60.000 korona kulturális célokra, többek közt tanulmányi és művészeti ösztöndíjakra fordíttassék.

— Utóajánlat a Rab-házra. Megirtuk, hogy a Batthyány utcai Rab házat nyilvános árverésen Velcsov Géza dr. ügyvéd vette meg 132 ezer koronáért. A törvény által megengedett határidőn belül Szántay Béla az aradi telekkönyvi hatóságnál utóajánlatot adott be.

— A sikkasztó pénztáros. Sátoraljaújhegyről táviratozzák, hogy Valkovszky Eleknek, a sikkasztó városi pénztárosnak egyik váltóhamisítási ügyében tegnap lett volna a fő tárgyalás, de a vádlott betegsége miatt el kellett azt halasztani. Valkovszkynak ugyanis azon a helyen, ahol öngyilkossági kísérlete alkalmával a revolvergolyó fejébe hatolt, súlyos tályogja támadt, ezenkívül vesebaja is annyira előrehaladt stádiumba jutott, hogy a fogházból az Erzsébet-kórházba kellett szállítani. A sikkasztás ügyében a könyvszakértők befejezték a vizsgálatot s a végtárgyalást nem sokára kitűzik, de azt aligha lehet megtartani, mert a sikkasztó pénztárnok olyan súlyos beteg, hogy valószínűleg belepusztul. Megállapították, hogy Valkovszky már régebben is sikkasztott el apróbb összegeket, de a hiányzó 28.000 koronának legnagyobb részét az utolsó hónapokban, egyszerre vitte el.

— Az aradmegyei kivándorlás. Paskutz Márk világios görög katolikus esperes kezéből kapjuk a következő figyelemreméltó sorokat: Mint-hogy a lapok a közérdeket szolgálják, helyenvalónak találom figyelmeztetni a közhatóságokat a vidékünön elharapózott kivándorlási mozgalomra. Ne gondolja a közigazgatás, hogy mai napság csak azok vándorolnak ki Amerikába, akik utlevélért folyamodnak, mert bátran lehet állítani, hogy minden utlevéllel kivándorlóra esik tíz, aki utlevél nélkül megy el. Hisz csak annyi a különbség, hogy aki utlevéllel vándorol, annak 450 koronára, aki pedig utlevél nélkül vándorol, annak 500 koronára van szüksége. Már pedig, aki meg tudja szerezni a 450 koronát, megszerzi az 500 koronát is. Erre biztos utasítást kapnak, egyenesen Hamburgból, addig pedig eljut kerülő úton az 50 korona költségtöbblet rovására. Hamburgban aztán felveszik a hajóra minden utlevél nélkül, mert az ügynök mindent kieszközöl. A német tartományokban pedig nem is igen kérik az utlevelet, úgy, hogy egy kis kerüléssel könnyen Hamburgba juthat. Annyian vándoroltak ki már utlevél nélkül tőlünk is, hogy egész utcák vannak férfiak nélkül. Sőt vannak olyanok is, akik egész családjukkal vándoroltak ki. E révén hazánk több embert veszít, mint egy nagy csata veszteségben. A munkáshiányt már eddig is nagyon megérezzük, nemsokára pedig egy egész raj készül kivándorolni megint. Komolyan kellene e veszedelem orvoslásáról gondoskodni.

— Nálam ne házaljanak. A közigazgatási választások egyik megalázó és csunya szokása a házalás. A büszke tisztviselő kalaplevéve kuncsorog a bizottsági tag „urak” előszobáiban, sógorával, komájával s alázatosan kéri a bizottsági tag urat, hogy kegyeskedjék szavazatát a kéregető jelöltre adni, aki dolgozni is fog, ha elnyeri az állást, amelyre pályázik. Hat évig rá se néz a megválasztott a bizottsági tag „urra”, de hat év múlva újból meggörnyedten áll eléje: „Kérem becses szavazatát.” S bizony megeskik, hogy ilyen élelmes házaló kiüti helyéből a csak dolgozó, lelkiismeretes tisztviselőt, a ki nem tud kérni és rimánkodni s nem tudja előhozni adósságait, éhezó gyerekeit s nem tudja végül kivágni: „Akkor főbelövöm magam, ha elbukom a választáson, mert megfojtanak a hitelzők.” Most ez ellen a divat ellen előre tiltakozik Székely Albert dr. Sátoraljauhelyen s elég érthetően a következőket jelenti ki a *Zemplén* című lapban:

Felkérem mindazokat, akik a jövőben a vármegyei közigazgatás valamely állására pályázni fognak, hogy engem szavazatom elnyerése céljából meg ne viziteljenek, arra engem levélben sem kérjenek, mert minden ilyenemű kérést vissza fogok utasítani, fenn akarván tartani magamnak teljes eszelekvési szabadságomat. Ajánlom ezt demokrata tagtársaimnak is uri figyelmebe! Székely Albert dr. törvényhatósági tag.

Valószínűleg azt éri el a tiltakozó bizottsági tag, hogy annál jobban szorongatják majd a pályázók. Kemény embert jobban megkörnyékezek.

— A rendőrség ruhaszállítója. A mai közgyűlés a rendőrlégénység ruhaszállítására megtartott árlejtés eredményét jóváhagyta és a szállítással Schaffer Henrik aradi szabómestert bizta meg.

— A Spitzer-hagyaték. A városi tisztviselőség a mai közgyűlés elé terjesztette a Spitzer-hagyaték lebonyolításáról szerkesztett jelentését. Rosenberg Miksa dr. tb. főügyész a jogügyi bizottságban ismertette azt és azt javasolta, a bizottság Jegessy Károly tisztviselő ügyész által végzett kiváló munkát vegye tudomásul és fejezze ki elismerését és őt fáradozásáért ötezer korona jutalomban részesítse. A közgyűlés a tanács hasonló javaslata alapján megszavazta az ötezer korona jutalmat.

— Tudományosan megállapított tény, hogy a pörösenek, mitesserek és az arcbőr más tisztatlanságai a rossz és rendetlen emésztésből erednek. A természetadta Ferencz József-keserűviz a gyomrot rövid idő alatt kíméletesen hozza rendbe és így biztosan megszünteti az egész keletlenség okozóját. — Ha a hölgyek tisztaság és szép arcbőrt kívánnak, ne dobják ki pénzüket haszontalan „szépitőszerekre”, hanem igyanak időközönként — mindig éhgyomorral — 1/2 pohárnyi valódi „Ferencz József”-vizet, melyet az összes gyógytárakban és jobb ásványvízüzletekben árúsítanak az egész világon. 251

— Rejtélyes bűntény. Lugosi levelezőnk írja: Tillmann Nándor karánesebi adótsízt mintegy négy hét előtt hirtelen eltűnt a vasúti kocsiból Kavarán-Szákul állomás előtt. A vasut mozdonya elromlott és így megállott a nyílt pályán. Tillmann az étkező kocsiból távozott el és többé vissza sem tért oda. Mindjárt bűntényt sejtettek, de semmi nyomot se lehetett találni. Most, olyan hosszú idő után, pénteken este Szilha mellett a kavicsbányánál megtalálták a szerencsétlen adótsízt holttestét, összekötözött kezekkel és lábakkal. Nyilván bűntény áldozata lett a vasúti kocsiból való kiszállás után és a gyilkosok a kifosztott fiatal embert összekötözve bedobták a Temesbe, amely most partra vetette a hullát.

— A rendőrkard. Budapestről jelentik: Ma éjjel két helyen is doigozott a rendőrkard. A legtöbb történet postaszekrények kitérő óta a rendőrök parancsot kaptak, hogy vigyázzanak a postaszekrényekre. Az éjjele a születési klinika előtt, az Üllői úton levő postaszekrény körül Óri György rendőr több embert látott állani, odasie ett és látta, hogy a többiek nagy mulatságára és öröme, a társaság egyik tagja a levél szekrényt igyekszik felfeszíteni. A rendőr közeledtére az emberek elszaladtak, csak Kondics Béla 25 éves lakatossegéd, aki részeg volt, maradt ott és tovább dolgozott a szekrényen, odaszólva a rendőrnek:

— Fogadtam, hogy kinyitom, hát kinyitom! Ide ne gyere, mert beléd vágom ezt a vésőt!

A rendőr odament és ellökte a részeg embert, mire ez a vésővel a rendőrré támadt. Óri kardot húzott, Kondics elkapta a kardot, melyet a rendőr kirántott a részeg ember kezéből, úgy, hogy annak ujjait megvágta. A részeg erre bekísért a VIII. kerületi kapitánysághoz. — A Külső Kerpesi úton nagy botrányt csaptak Prezenszky Imre és Homola Imre napszámok. Rác Imre rendőr csendre intette őket, mire Homola pofonokat ígért neki és igyekezett igéretét beváltani, ami azonban nem sikerült. Prezenszky segítségére sietett társának és késsel támadt a rendőrnek, aki karddal védekezett és a részeg barátokon több sérülést ejtett. A részeg embereket bekísérték a X. kerületi kapitányságra.

— Meghalt ivás közben. Az aradmegyei Pojánáról jelentik: Ma délelőtt egy itteni kocsmába bement Maris Péter gazdálkodó és megivott néhány pohár palinkát. Egyszerre hirtelen elvágódott és halva terült el a földön.

— Kossak csász. és kir. udv. és kamara fényképész műterme. Weitzer János-utca 3. sz. Telefon 657. 261

— Francia likörök legbiztosabb készítésére, — házilag — a likör aroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál 279

A tizenhétéves rablógyilkos.

Az aradi esküdtszék ítélete.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 9

A múlt év október hatodikán a Zaránd és Szinitye között levő országuton rablógyilkosság történt. Egy 17 éves legényke: Mácsán István megtámadta Gomoj János almakereskedőt és kis unekáját, akik kocsin Szinityére akartak menni. Előbb követelte, hogy adják át neki pénzüket, majd mikor ezt az öreg Gomoj vonakodott megtenni, revolvert rántott elő és abból 17 lövést tett Gomojra, aki sérüléseibe meghalt. A gyilkost másnap a csendőrség le-tartóztatta.

Ma tartották meg az ügyben az esküdtszéki tárgyalást nagy érdeklődés mellett. A tárgyalóterem zsúfolásig megtelt. A tárgyaláson Köller János ítélőtáblai bíró elnökölt, szavazó bírák voltak Nagy József és Ornstein Árpád, a közvádát Szakolczay Lajos kir. ügyész képviselte, míg a vádlott védelmét Krenner Zoltán dr. látta el.

Az elnök kérdéseire a tárgyalás megnyitása után a vádlott elmondotta, hogy Mácsán Istvánnak hívják, tizenhét éves, simonyifalvi születésű, római katolikus, nőtlen, budapesti lakos, villamos vasúti váltókezelő, vagyontalan.

Az elnök: Ön rablással párosult szándékos emberölés büntetvével van vádolva. Megértette a vádat és elismeri a bűnösségét?

A vádlott: A vádat megértettem, bűnösségemet nem ismerem el. Én 1909. évi október hó 2-án Budapestről, hol villamos vasúti váltóőr voltam, azon célból ültem fel az Aradra induló személyvonatra, hogy Békésszabán és Gyulán át szülővárosomba, Simonyifalvára menjek, ahol atyámtól különváltan élő édes anyám is lakik. A vasúton azonban palinkát ittam, melytől elszédültem s így Csabán nem ébredtem fel s 1 koronával zsebemben Aradra érkeztem, ahonnan gyalog szándékoztam utamat folytatni. Első nap, október 3-án fel is vettem egy kocsira, de a további két nap már gyalog folytattam utamat. Október 6-án a Zaránd és Szinitye közötti országuton szembe jött velem egy ökrös fogat, melyen egy idősebb és egy fiatal oláh paraszt ült. Én a kocsira felakartam szállani és e célból a kocsis hátsó ajtajára léptem, midőn a kocsiról az idősebb oláh leugrott s egy fejszével nekem támadt. Én hátráltam s önmagam védelmére a nálam lévő forgópisztolyból emlékezetem szerint 5-6 lövést intéztem reá s a lövések közben feléje közeledtem. Mikor az oláh magatartásával fel nem hagyott, elszaladtam, pisztolyomat megtöltöttem, újra az idős oláh felé mentem, többször realóztam, még akkor is, midőn már elesett. Ezen lövések közben felém jött a fiatalabb oláh s a karomra tette bőserszényét, melyben 1 kor. 68 fillér készpénz volt s két almát. Én nem akartam ölni s tettemet csupán önvédelemből követtem el.

Az esküdtek Szakolczay Lajos vád és Krenner Zoltán dr. védőbeszédének meghallgatása után a rablással párosult szándékos em-

Uj sajt, vaj, és csemege üzlet!

Ajánlom az igen tisztelt uriközönség szives figyelmébe Weitzer János utca, új leányiskola épületben megnyílt sajt és delicatessé üzletemet, hol mindennemű sajtok, halmeműk és csemege olajokat nagyban és kicsinyben, ugyszintén bor-, pezsgő, cognac, liquerök és mindennemű finomabb palinka féleket eredeti dugaszolt üvegekben állandóan raktáron tartok, legfinomabb minőségekben, legjutányosabb árak mellett.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Szives pártfogást kérek, kitűnő tisztelettel

Schultz Lajos, csemege kereskedő

— Kivánatra árjegyzéket díjtalanul szolgállok. —

Telefon szám: 733.

berölés büntetésében mondották a vádlottat bűnösnek, mire a bíróság a büntető novella alkalmazásával nyolc évi fogházbüntetésre ítélte a vádlottat. Az ítélet jogerős. Mácsán István volt Aradon az első olyan fiatalkorú bűnös, a kinek az ügyében esküdtszék ítélkezett.

A meghülés

az az ajtó, amely a komoly betegségeket bebozsítja, de a SCOTT-féle csukamájolaj EMULSIÓ becsukja az ajtót, még mielőtt a betegség oda beférkőzhetne.

A SCOTT-féle EMULSIÓ

5741p tisztaságával, emészthetőségével és gyógyító erejével nagy hírnévre tett szert.

Orvosok, szülésznők, szülők és betegek ajánlják mindennemű torok- és mellbajoknál mint az egészség megbízható támaszát.

A SCOTT-féle EMULSIÓ a legkiválóbb.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér. Kapható minden gyógytárban.

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halaszt — kérjük figyelembe venni.

SZERKESZTOI ÜZENETEK.

F. B. Arad. Beszámítják a jelentkezőt.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, február 9

Amerika 1/2-el magasabb. Kínálat és vételkedv korlátolt, 3000 mm. 5 fillérrel magasabb.

Az arak 50 kilonként számítva:

	Déli árakat	2 órai árakat
Tengeri 1910. májusra	6.63—6.64	6.62—6.63
Buza 1910. áprilisa	14.08—14.09	14.06—14.07
Zab 1910. áprilisa	7.47—7.48	7.47—7.48
Rozs 1910. áprilisa	9.54—9.55	9.51—9.52
Buza 1910. októberre	11.82—11.83	11.78—11.79
Buza 1910. májusra	13.80—13.81	13.76—13.77
Rozs 1910. októberre	8.79—8.80	8.77—8.78

Zárul 5 órakor.

Közúti vasut — — — — — 690.—

A Temesvári Lloyd-Társulat

terménycsarnokának hivatalos árjegyzése.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1910. február 9.

Buza (szokvány-minőség):

75 kilogrammos uj	13.55—13.60
76 " " " " " " " " " "	13.60—13.65
77 " " " " " " " " " "	13.70—13.75
78 " " " " " " " " " "	13.85—14.90

Buza (Temesvári keresk. áru):

75 kilogrammos uj... ..	13.50—13.55
Rozs uj... ..	9.00—9.10
Arpa uj	6.40—6.50
Zab uj	6.75—6.80
Tengeri régi	5.75—5.80

Felelős szerkesztő:
BOLGÁR LAJOS.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1910. évi február hó 10-én:

C) bérlet. C) bérlet.

Találkozás.

Színmű 4 felvonásban. Irta: Berton P. Ferilitotta: Váradi Antal.

SZEMELTYEK:

Serval Adrien Keszler Rda.	De Lancay	Kápolnay J.
Canuchet	Várnay Jenő.	Serval Renée
Brevannes	Ditrői Mór.	Szobaleány P. Harmath I.

Készítés este 7 óra 50 perctől.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Bárd Simonyi-utca 1. szám. Szabadkés-tér mellett.)

Márc 1910. február 10 én csütörtök

1. Ideális szerelem. Humoros. — 2. Az url. tolva. Előkép. — 3. Blóbb és később. Bohózat. — 4. Kébyl májpar. Látványosság. — 5. Herkules, mint katona. Bohózat. — 6. Aranyzövezet. Látványosság. — 7. Afrika nomád törzsei. Természet után.

Előadások délután 5 órától kezdve.

SZULTÁNFORRÁS

A húgyhajtó és húgysavoldó vizek királya, bór- és dús lithion-tartalmú ásványvíz.

Igazgatóság: Budapest, IV. Ferencz József-rakpart 22. Kútkézelőség: EPERJES.

Főelárusító Aradon: Dür Gusztáv, a városházai szemben, telefon 118. Nagy Farkas, telefon 268. Fejér Gyula, telefon 71. sz. 281

NYILTTER.

Limböck János és fia

első magy. kir. szab. érekepersó-gyára és temetőrendező intézetéből.

Arad, színház-épület Városi és megyei telefon: 95.

Alulírottak fájdalommal telt szívvél tudatják a forrón szeretett, felejthetetlen jó édesanya, nagyanya, anyós, nagynéne és rokon

özv. Edelmüller Gusztávné

szül. Hidegh Etelka,

f. évi február hó 9-én, délelőtt 9 órakor, életének 65 ik évében, rövid szenvedés után történt gyászos elhunytát.

A boldogult drága halott hült tetemei f. hó 10-én, d. u. 3¹/₂ órakor fognak Darányi János utca 2. sz. a. gyászszobából a róm. kat. szertartás szerint a helybeli felső temetőben levő családi sírkertben örök nyugalomra tétetni.

Az engesztelő gyászmise áldozat a boldogult lelki üdvéért február hó 14-én, d. e. 10 órakor fog a főt. Minorita atyák templomában a Mindenhatónak bemutatattatni.

Az örök világosság fényeskedjék neki!

Arad, 1910. február 9-én. 961

Edelmüller Ödön, Edelmüller Mariska férj. Dávid Antalné gyermekei. Dávid József, unokája. Dávid Antal ve. e. Buros Jusztina, özv. Miskolczy Istvánné szül. Gullay Mária, László Bálintné szül. Gullay Ilca, Gullay Lajos unokahugai és öcsce.

A fogak közt maradt ételmaradékok szétbomlásából minden ember szájában főként az éjjeli

alvás alatt savak és rothadási mikrobiomok keletkeznek, melyek a fogakat megáradják. Ezek okozzák a fogszuvasodást a szájbüzt és a kínos fogfájást. Semmiféle fogtisztítószer meg nem szünteteti ezen bajokat oly gyorsan és biztosan, mint a Sztraka

Menthol-fogszippan. Gyógyszertárakban és drogériákban ára 1 kor. Kapható: gutori Földes Kelemen ur gyógyszerárában, valamint Vojtek és Weisz urak droguériájában, Aradon. 12

Elsőrangú mezőgazdasági gépjár raktárral

egybeállítás képviselőinek átvételéhez megfelelő ismeretséggel bíró, agilis, rendezett viszonyok között élő urak keres. Szakemberek előnyben részesülnek. Ajánlatok „Bevezetőt gyár-műhely” jellegű alatt az „Általános tudósító” hirdetői irodájához Budapest, VII. Erzsébet-körút 41. alá küldendők. 2818

MOLLY!

3 NAP ALATT!

bársonypuha és habfehér kezét lesznek, ha a „MOLLY” kézfinomítót használja. ::

Előkészítők vegyészek és kozmetikusok igazolják: MOLLY kézfinomító a jelenlegi legjobb kezápoló szere. Egy üveg ára 1 korona.

Főraktár és szétküldés:
HÁNZU NESTOR

Vöröskereszt Drogeria

ARAD, Weitzer János-utca 2. sz.

Alapítva: 1860. oo

Állami távbeszélő 213.

Tavaszi kalapokat

jól és olcsón 943

MÜNZ I.

előnyösen ismert uridivat cégnél bizalommal vásárolhat.

Értesítés!

Van szerencsém a helybeli és vidéki kereskedő urak b. figyelmét felhívni arra, hogy műhelyemet teljesen újonnan felszereltem, ahol mérlegeknek újonnan való készítését, de különösen mindentéle mérleg javítását, valamint súlyok pontosítását a lehető legjutányosabb árakon elvállalok. Kérem a n. é. közönség szíves pártfogását, tisztelettel 635

Benkő József
Fejsze-u. 39.

Herling Mihály
Arad, Kossuth-u. 86. (Czernócsky-mellett.)

üveg, porcellán és képerkedése. 491

Elvállal mindenemü üvegezési munkákat legjutányosabb árban ugy vidéken is.

Szénüzletünket

Andrássy-tér 14. sz. Hermann-palotából jelentékenyen megnagyobbítva Boros Béni-tér 2. szám saját házukba, a Széchenyi gőzmalommal szemben

áthelyeztük.

Állandóan nagy készletben mindenkor legjutányosabb árakon

elsőrendű Magyar és Porosz bányákból

kőszén és koks, kovács kőszén

Jól kiégetett, pormentes

Bük-faszén.

Szállítmányainkat pontosan mérve, plombázott zsákokban, a miniszteri és főkapitányi rendelet szerint teljesítj. k.

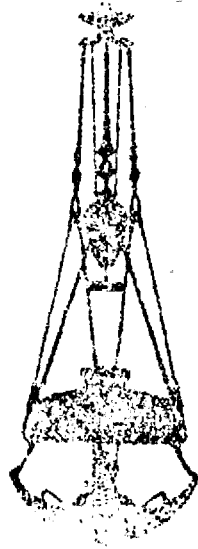
Becsés rendelvényeit új irodánkban ugy mint eddig személyesen, levelező-lapon vagy

Telefon szám 139.

kérjük s jegyzünk figyelmes és gondos szolgáltatunkról biztosítva. kitünő tisztelettel 541

Kneffel Károly és fia
szénnagykereskedése, Boros Béni-tér 2. sz.

Tulzsufolt raktár miatt

mélyen leszállított árakban kaphatók legújabb és legizlésesebb üveg, porcellán és meszkészletek. Nagy választék függő és asztali lámpákból.

Legjutányosabb forrás 321 figurális dísz tárgyakból. Legjobb minőségű china- és alpacca-ezüst dísz tárgyak, ugyszintén elsőrendű evőeszközök.

Képkerekekből óriási választék, több mint 400 új izléses minta van állandóan raktáron.

FISCHER MÓR, Andrássy-tér 20. szám (Fischer Elix-palota.)
Megyei és városi telefon szám 568.

Nagy választék szép tombola tárgyakból.

4%-OS
Nagy kölesön
birtokokra, házakra, szállodákra, villákra azonnal megszereztetnek és lebonyolítatnak. Ajánlatokat W. W. 5518 szám alatt Andolf Mosse Prag. Graben 14. közvetít. 6823

Könyvkötészetünkben egy ügyes fiatalulónak
8 korona kezdőfizetéssel **felvétetik.**
Bővebbet a kiadóhivatalban

SCHAUMANN Gyomorsó.
gyógyszerész-féle

az ő összetételeiben megjavítva, 30 év óta a legjobb eredménnyel használtatik. E szer a legjobb mindennemü gyomor- és bélbajok, étvágytalanság ellen. Nélkülözhetetlen az emésztés fenntartására és szabályozására. Aki soványodni akar, használjon naponta kétszer gyomorsót. 6891

1 doboz ára 1 K. 50 f. Napenkénti szétküldés legalább két dobozoként utánvétellel. — Minden gyógyszertárban és drogeriában kapható. Főraktár: **Julius Schumann** vegyészeti laboratóriumában, **Stockerau (bei Wien.)**

CLAYTON & SHUTTLEWORTH LTD
Budapest, Váci-körút 68,
által a legjutányosabb árak mellett ajánlatok:

Locomoblok és cséplőgépek, benzinmotoros cséplőkészletek, magánjáró gőzgépek, szalmakazalozók, löhercséplők, tisztító-rústák, konkolyozók, kaszálógépek, marokrakó- és kéveköttő-aratógépek, szénagyűjtők, széna- és szalmasajtók, boronák, sorvetőgépek, Planet Jr. kapálók, kukoricza-morzsolók, szecska-vágók, répavágók, darálók, őrlőmalomok, egytemes aczélekék, 2- és 3-vasu ekék és minden egyéb mezőgazdasági gépek.

Képviselet és raktár; Magyar Ferenc urnál, Arad.

APRÓ HIRDETÉSEK.**Aki**

eladni kíván
 bort,
 szegort,
 ort,
 gyümölcsöt,
 gabonát,

üzletet,
 műhelyt,
 lakást, stb.
 vagy

Akinek

ismeretség híján

házastársra,
 nevelőre,
 fizetveztőre,
 könyvelőre,
 segédre,
 ispánra,
 gazdatisztra,
 kulcsárra,
 vinczellőre,
 kertészre,

kulcsárra,
 gazdaszoyra,
 szakácsnőre,
 szobaleányra,
 házi- vagy
 irodaszolgára,
 pénzbeszedőre,
 házmesterre,
 stb.-re
 van szüksége,

Aki

bérbeadni kíván

birtokot,
 házat,
 vadászterü-
 letet,

kocsit,
 lovat,
 halászatot,
 telket,

Aki

mindeneket vétel vagy bérbevétel cél-
 jából keresi;

Aki

valamely állást betölteni kíván: legbizto-
 sabbban ér célt, ha az

„ARADI KÖZLÖNY“
 kis hirdetési
 rovatát használja.

Zalogházból

gyémánt és brillians fülbevalók
 és gyűrűk, aranyláncok, minden-
 féle színes és ezüstneműeket ki-
 velték és vesznek. Farkas Streicher
 Arad, Tökölly-tér 1. 508

Gyár-utca 21. számú ház

mely egy 4 szobás lakásból és
 egy szőlőskertből áll, 1910. május
 1-re kiadó. Bővebbet Cukor László-
 nál, Boros Béni-tér 11. 917

8 évi gyakorlattal bíró

mérlegképes könyvelő fél, esetleg
 egész napi foglalkozást keres. Cim
 a kiadóhivatalban. 958

Két ügyes elárusító

azonnali belépésre felvétetik. Cim
 a kiadóhivatalban. 957

Telefon 348.

Husserl Manó
 bádogos
 vízvezeték szerelő.

Javitások 161

olcsón és gyorsan.
 Arad, Szt. Pál-utca 11.

Üzlethelyiség

szép, nagy kiadó f. évi május hó
 elsejével. Deák Ferenc-utca 30
 szám. 924

Kerestetik

szerény igényű francia kiasszony
 8 gyermek mellé. A gyermekek
 10, 6 és 5 évesek. Ajánlatokat
 „Francia kisasszony” jelleggel to-
 vábbit a kiadóhivatal.

Házhoz szállítjuk

10 perccel a vonat érkezése után
 az összes fővárosi napilapokat, élc
 és szépirodalmi ujságokat. Előfi-
 zetéseket eredeti árban elfogadunk
 a lapokhoz járó összes kedvezm-
 nyekkel (könyvajándék, naptár,
 stb. Ingusz I. és Fia ujságvállalata
 Arad, Andrassy-tér 16. 671

Batthyányi-utca 38. számú ház

első emeleti lakása, mely 5 szoba,
 fürdőszoba és megfelelő mellék-
 helyiségekből áll, május elsejére
 kiadó 938

Éladó

100 hl. magyarádi óbor. Adelman
 Ferenc, Ujszentanna. 932

Maculatura papir

kapható Pichler Sándor papirke-
 reskedésében, Szabadság-tér 1. 939

Megjelent

Czánt H.: Téli Turisztika, Alpiniz-
 mus és katonai szolgálat a hegy-
 vidéken — turisták, alpinisták,
 vadászok, erdészek és erdőőrök
 használatára. 80 illusztrációval, 2
 térképpel. A mű minden világ-
 nyelven megjelent. Ára füzve 5
 korona, kötve 6.50. Vidékre az
 összeg és 20 fill. portó beküldése
 ellenében küldöm. — Kerpel Izsó,
 könyv és papirkereskedése Aradon
 Andrassy-tér 20 sz. Telefon 285.
 525

Házmester kerestetik

lehetőleg nős, vízvezetési szerelő
 előnyben részesül. Jelentkezni le-
 het Ötvös-utca 1. szám I. emelet.
 Rozsnyay uraknál. 960

4 szobás n'cal lakás

fürdőszobával május 1-re kiadó.
 Évi bér 800 kor. Kossuth-utca 1.
 szám. 959

Főtéri bolt kiadó

Andrassy-tér 8. számú házban.
 Bővebb felvilágosítást ad az Aradi
 Közlöny kiadóhivatala.

Seiler Bertalan

paszományos és gombkötő-üzlete
 Arad, Weitzer János-utca 13. sz.

Kész paszomány
 és gombkötő áruk
 nagy raktára.

391
 Rendelések a legizlésesebb ki-
 viteiben, gyorsan készíttetnek.

Alapított 1858.

Telefon szám 459.

Müller J. és Fia

ruhafestő, vegytisztító és fehérnemű gőzmosó gyára

ARADON, gyár és iroda: Tökölly Imre-utca 40—42.

Gyűjtőtelepek: József főherceg-ut II. sz., Forray-u. 2b. sz., Asztalos Sándor-u. 2—3. sz.

Vidéki gyűjtőtelepek: Déva, Brassó, Gyulafehérvár, Segesvár, Vajdahunyad, Szászvá-
 ros, Székelyudvarhely.

Tisztelettel tudatjuk a n. é. közönséggel, miszerint 50 év óta fennálló országos hírű

ruhafestő, vegy ruhatisztító és fehérnemű gőzmosó gyárunkat

ujabban megnagyobbítottuk és a legmodernebb gépekkel szereltük fel s így nemcsak a bel, hanem a külföld
 bármely hasonnemű gyáraival a versenyt felvesszük.

**Vegyileg tisztítunk vagy festünk mindennemű férfi és női ruhákat, felöltőket, gyer-
 mek ruhákat, teljesen egészben minden bontás nélkül, továbbá butorszöveteket, függő-
 nyókat, himzéseket, csipkéket, keztyűket, szőrméket stb. stb.**

**Fehérnemű-gőzmosógyárunkban, mely kitűnő gépekkel van ujonnan felszerelve, minden-
 nemű maró anyag, (mely a fehérneműnek ártana kizárásával) hófehéren mossuk, bármilyen fehérneműeket, de
 főleg gallérokat, kizelőköt, férfi ingeket stb., melyek moderna fényező gépeinkkel fényezve teljesen
 új kinézetet nyernek.**

A n. é. közönség eddigi pártfogását megköszönve, kérjük további szives megbizásait

kiváló tisztelettel

Müller J. és Fia.

431

Postaküldemények gyorsan és gondosan eszközöltetnek.